

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Югары Акхужа авылы җирлеге
Генераль планын раслау турында

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЮГАРЫ АКХУЖА АВЫЛЫ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ
КАРАРЫ

24 июнь 2019 ел

№105

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 24 ст. нигезендә, Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Югары Акхужа авылы җирлеге Советы карар кылды:

1. Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Югары Акхужа авылы җирлегенең кушымта итеп бирелә торган Генераль планын расларга.
2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматның рәсми порталында һәм Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының рәсми сайтының җирлек бүлегендә бастырып чыгарырга.
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземә калдырам

Югары Акхужа авылы җирлеге
башлыгы

З. Я. Юзиев

Татарстан Республикасы
Апас муниципаль районы
Югары Акхужа авылы җирлеге Советының
24.06.2019 чыгарган № 105 карары белән
расланган

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЮГАРЫ АКХУЖА АВЫЛЫ ҖИРЛЕГЕ
ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ

РАСЛАНГАН ӨЛЕШ

1 нче том

Территориаль планлаштыру турында нигезләмәләр

2019 ел

ПРОЕКТ СОСТАВЫ	4
1. КЕРЕШ	5
1.1. Генераль планның максатлары һәм бурычлары	5
2. ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАНЛАШТЫРУ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӨМӨЛӨР	6
2.1. Жирле, муниципаль район жирлеге, төбәк, федераль әһәмияттәге объектларны урнаштыру өчен планлаштырыла торган төрләр, билгеләү һәм исемнәре, аларның төп характеристикалары һәм урнашу урыннары турында мәғлүматлар.....	6
2.2. Функциональ зоналар	7
2.3. Планлаштырыла торган объектларны урнаштыру белән бәйле рәвештә мондый зоналарны билгеләү таләп ителгән очракта территориядән файдалануның аерым шартлары булган зоналарның характеристикасы	Ошибка! Закладка не определена.
3. ТОРАК ПУНКТЛАР ЧИКЛӨРЕ.....	11

ПРОЕКТ СОСТАВЫ

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Югары Акхужа авылы жирлеген
Генераль планы түдөндөгө составта эшлөнгөн:

Расланган өлөш:

Текст материаллары:

№ п/п	Исеме	Томы
1	Территориаль планлаштыру турында нигезлөмөлөр	1

График материаллар:

Бит №	Исеме	Томы	Масштабы
1	Жирлекнең жирле әһәмияттәге объектларын урнаштыру буенча планлаштырылган картасы	2	1:10 000
2	Жирлекнең функциональ зоналары картасы	2	1:10 000
3	Торак пункт чикләре картасы	2	1:10 000

Кушымта

№ п/п	Исеме	Томы
1	Торак пункт чикләре турында мәғлүмат	—

Генераль планын нигезләү буенча материаллар

Текст материаллары:

№ п/п	Исеме	Томы
1	Аңлатма язуы	3

График материаллар:

Бит №	Исеме	Томы	Масштабы
1	Жирлек территориясен заманча куллану картасы	4	1:10 000
2	Территорияне махсус куллану шартлары булган зоналарның чикләре картасы (гамәлдәге нигезлөмә)	4	1:10 000
3	Территорияне махсус куллану шартлары булган зоналарның чикләре картасы (проект тәкъдире)	4	1:10 000

1. КЕРЕШ

Проектның заказ бирүчесе- Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы
Югары Акхужа авылы җирлеге Башкарма комитеты
Проектны эшләүче- “Максима” җаваплылыгы чиклэнгән җәмгыяте.

Проект 2040 елга кадәр исәплэнгән вакытка эзерлэнгән, тормышка ашыру этаплары билгеләнмэгән.

1.1. Генераль план максатлары һәм бурычлары

Генераль планын эшләүнең төп максатлары булып:

- җирлекнең шәһәр төзелешен үстерү юнәлешен билгеләү һәм тәэмин итү;
 - авыл җирлеген җирле дәрәжәдәге шәһәр төзелеше документлары белән тәэмин итү тора.

Проектның бурычларына түбәндәгеләр керә:

- авыл җирлеге территориясен комплекслы бөяләү;
- торак пунктларның чикләрен билгеләү;
- җирлек территориясен функциональ зоналаштыру, функциональ зоналар параметрларын билгеләү;
- транспорт инфраструктурасын үстерү;
- халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсен үстерү.

Югары Акхужа авыл җирлеге һәм Апас муниципаль районы социаль- икътисади үсеш планнарын формалаштыру яки төзәтмәләр кертү, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен эзерләү территорияне планлаштыру өчен нигез булып тора.

2. ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАНЛАШТЫРУ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

2.1. Жирле, муниципаль район жирлеге, төбәк, федераль әһәмияттәге объектларны урнаштыру өчен планлаштырыла торган төрләр, билгеләү һәм исемнәре, аларның төп характеристикалары һәм урнашу урыннары турында мәғлүматлар

1 нче таблица

№ п/п	Төрө	Билгеләнеше һәм исеме	Төп характеристика- лары	Урнашу урыны	Функциональ зона
Жирлекнең жирле әһәмияттәге объектлары					
1	Спорт объекты	Спорт залы	проект куәте- 288 кв. м. идән мәйданы	Азбаба авылы	күпфункцияле иҗтимагый- эшлекле
2	Спорт объекты	Яссылыклы корылмалар	проект куәте- 526 кв. м	Югары Акхужа авылы	күпфункцияле иҗтимагый- эшлекле
Муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектлары					
3	Мәгариф объекты	Өстәмә белем бирү учреждениеләре	Проект куәте- 60 урын	Азбаба авылы	күпфункцияле иҗтимагый- эшлекле
Региональ (республика) әһәмияттәге объектлар					
4	Транспорт инфраструкту расы объекты	Автомобиль юлы «Азбаба- Яңа Алан»	асфальт-бетон катламы; IV- категория; озынлыгы-2655 м	Югары Акхужа авылы жирлеге	транспорт инфраструкту ралары
Федераль әһәмияттәге объектлар					
Объектларны урнаштыру планлаштырылмый					

2.2. Функциональ зоналар

2 нче таблица

Зона исеме	Зонаның функциональ билгеләнеше	Зона параметрлары	Зонада рөхсәт ителгән жир кишәрлекләрен куллануның мөмкин булган төр кодлары *
Шәхси торак йортлар төзү зонасы	- шәхси торак төзелеше; - кечкенә территорияләргә биләп торучы һәм торак төзелеше территориясендә урнашкан социаль, ижтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге, инженерлык инфраструктурасы объектлары	төп төзелеш катларының иң чик саны: 3 (мансардны да кертеп); төзелеш коэффициенты: 0,3 кадәр	2.1; 2.2; 2.3; 2.7; 2.7.1; 12.0
Торак пунктлардан читтә торак төзелеше зонасы	- торак пунктлардан читтә урнашкан һәм торак пунктлар чикләренә кертү күздә тотылмаган индивидуаль һәм күпфатирлы торак төзелеше	билгеләнми (төзелешне үстерү рөхсәт ителми)	—
Күп функцияле ижтимагый- эшлекле зона	мәдәният, мәгариф, спорт, сәламәтлек саклау, социаль тәэмин итү, сәүдә, жәмәгать туклануы, көнкүреш һәм кунакханә хезмәте күрсәтү объектлары; административ, фәнни- тикшеренү учреждениеләре; гыйбадәт биналары	төп төзелеш катларының иң чик саны: 5 (мансардны да кертеп); төп төзелешнең иң чик биекlege: 20 метр, төзелеш коэффициенты- 1гә кадәр.	2.7; 2.7.1; 3.0; 4.0; 5.1; 12.0 - 12.1
Гражданнарның коммерциягә карамаган бакчачылык, яшелчәчелек һәм дача берләшмәләре зонасы	- жиләк- жимеш бакчалары; - яшелчә бакчалары.	төп төзелеш катларының иң чик саны: 3 (мансардны да кертеп); төп төзелешнең иң чик биекlege: 10 м	2.7.1; 13.0; 13.1 - 13.2

Авыл хужалыгы предприятиеләренен һәм авыл хужалыгын тәмин итү объектларының житештерү зонасы	- куркынычлылык дәрәжәсе IV һәм V класслы булган авыл хужалыгы житештерү объектлары; - санитар- саклау зонасы проектын эшләгәндә һәм житештергәндә, алдынгы технологик карарлардан файдалану шарты белән башка куркыныч класслы авыл хужалыгы житештерү объектлары	төзелеш коэффициенты: 0,8 кадәр	1.7 - 1.18
	- авыл хужалыгын тәмин итү объектлары	төзелеш коэффициенты: 0,6 кадәр	
Инженерлык инфраструктурасы һәм коммуналь хезмәт күрсәтү зонасы	- торак пунктларның электр, газ, жылылык, су белән тәмин итү, ташландык суларны агузу объектлары; - антенна- мачта корылмалары, элемент объектлары; - гидротехник корылмалар; - магистраль торба үткәргечләрдәге объектлар; - янгын куркынычсызлыгын тәмин итү объектлары; - чүп эшкәртү предприятиеләре; - карны саклау һәм эшкәртү объектлары	билгеләнми	3.1; 3.9.1; 6.7 - 6.8; 7.5; 11.3; 12.2
Транспорт инфраструктурасы зонасы	- каты өслекле автомобиль юллары; - вокзаллар, автомобиль транспорты станцияләре; - автомобильләргә ягулык салу станцияләре - автотранспортка хезмәт	билгеләнми	2.7.1; 4.9; 4.9.1; 5.4; 7.1 - 7.4; 12.0

	күрсәтү, юл буе сервисы объектлары - транспортны саклау объектлары; - тимер юл вокзаллары һәм станцияләр; - причаллар, Пристань, елга вокзаллары; - аэропортлар, аэродромнар, очып китү- утыру полосалары һәм мәйданчыклар		
Махсус билгеләнештәге зона	- зиратлар; - биотермик чокырлар; - үлэт базлары; - каты коммуналь калдыклар полигоннары һәм чүплекләр	билгеләнми	12.2
Зиратлар зонасы	- зиратлар	билгеләнми	12.1
Торак пунктларны яшеллөндерү зонасы	- торак пунктларда үзе чәчелә торган яшел үсентеләр; - гомуми файдаланудагы яшеллөндерелгән территорияләр	яшеллөндерүнең минималь дәрәжәсе: 65 %	12.0
Авыл хужалыгы жирләре зонасы	- авыл хужалыгы жирләре; - жәйге лагерьлар, терлекләр өчен каралмалар; - авыл хужалыгы жирләре территориясендәге өслекле автомобиль юллары; - кыр юллары	билгеләнми	1.1; 1.19 – 1.20
Урманнар, башка үсемлекләр зонасы	- урманнар; - кисемнәр; - торак пунктлардан читтә куак үсемлекләре; - урманнар территориясендә юл аркылы чыгу урыны булган автомобиль юллары; - урман юллары	билгеләнми	1.17; 10.0

Акваториялар зонасы	- өске су объектары; - сазлыктар	билгеләнми	11.0
---------------------	-------------------------------------	------------	------

* Россия икътисадый үсеш министрлыгының 01. 09. 2014 елда чыккан № 540 “Жир кишәрлекләреннән файдалану рөхсәт ителгән төрләренең классификаторын раслау турында” боерыгы (04.02.2019 ел, № 44 боерыгы редакциясендә) белән расланган жир кишәрлекләреннән файдалану төрләре классификаторына ярашлы рәвештә билгеләнде.

2.3. Планлаштырыла торган объектларны урнаштыру белән бәйле рәвештә мондый зоналарны билгеләү таләп ителгән очракта территориядән файдалануның аерым шартлары булган зоналарның характеристикасы

Планлаштырыла торган объектларны урнаштыру белән бәйле рәвештә таләп ителә торган территорияләргә куллануның аерым шартлары булган зоналар турында белешмәләр 3 нче таблицада китерелгән.

3 нче таблица

Зона исеме	Чыганакның исеме	Зона күләме, м
Автомобиль юлларының юл буйлары	III- IV категорияле автомобиль юллары	50

Аерым шартлар булган зоналарның күләме һәм конфигурациясе әлеге зоналарның проектларын эшләү белән бәйле рәвештә аныкланырга мөмкин.

3. ТОРАК ПУНКТЛАРНЫҢ ЧИКЛӨРЕ

Югары Акхужа авыл җирлегенең расланган генераль планы булмау сәбәпле, торак пунктларның элек билгеләнгән чикләре юк. Әлеге проект нигезләмәләрен тормышка ашыру максатыннан, җирлек составына керүче торак пунктларның чикләрен билгеләү таләп ителә.

Торак пунктлар территорияләренең гамәлдәге чикләре һәм торак пунктларның билгеләнгән чикләре әлеге проектынң график материаллары составында торак пунктлар чикләре картасында күрсәтелгән.

Әлеге проект нигезләмәләрен тормышка ашыру өчен Югары Акхужа һәм Карамасар авылларындагы торак пунктларның территорияләре чикләрен үзгәртү таләп ителә. Азбаба, Яңа Алан һәм Берләш авыллары территорияләре чикләрен үзгәртү күздә тотылмый.

Торак пунктларның территорияләре чикләрен үзгәртү каралган территорияләрнең участкалары 4 нче таблицада һәм торак пункт чикләре картасында күрсәтелгән.

4 нче таблица

Торак пункт	Картада кишәрлек №	Мәйдан, га
Югары Акхужа авылы	1	-2,374
Карамасар авылы	2	-2,744

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЮГАРЫ АКХУЖА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ

ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ НИГЕЗЛӨҮ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР

3 нче том

Аңлатма

2019 ел

ЭЧТӨЛӨК

ПРОЕКТ СОСТАВЫ	Ошибка! Закладка не определена.
1. КЕРЕШ	16
1.1. Генераль планның максатлары һәм бурычлары	16
1.2. Комплекслы социаль- икътисадый үсеш планнары һәм программалары, шәһәр төзелеше документлары һәм кулланыла торган материаллар турында мәғлүматлар	16
1.3. Авыл җирлегенең кыскача характеристикасы	18
2. ЖИРЛЕК ТЕРРИТОРИЯСЕНЕҢ БҮГЕНГЕ ТОРЫШЫНА ҺӘМ КУЛЛАНЫЛЫШЫНА АНАЛИЗ. ГЕНЕРАЛЬ ПЛАН ЧАРАЛАРЫН НИГЕЗЛӘУ	19
2.1. Торак фонды.....	19
2.2. Социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектлар.....	19
2.3. Сәнәгать предприятиеләре һәм объектлары.....	23
2.3.1. Сәнәгать җитештерүе объектлары	23
2.3.2. Чыгара торган сәнәгать предприятиеләре һәм объектлары	23
2.4. Авыл хужалыгы, балыкчылык һәм балыкчылык предприятиеләре һәм объектлары	23
2.4.1. Авыл хужалыгы җитештерүе, балыкчылык һәм балыкчылык предприятиеләре	23
2.4.2. Авыл хужалыгын тәэмин итү объектлары	24
2.5. Склад объектлары	24
2.6. Зиратлар, махсус билгеләнештәге объектлар	24
2.7. Ял һәм туризм объектлары	27
2.8. Транспорт инфраструктурасы	27
2.8.1. Автомобиль транспорты	Ошибка! Закладка не определена.
2.8.2. Тимер юл транспорты	29
2.8.3. Су транспорты	29
2.8.4. Һава транспорты	29
2.8.5. Торбаүткәргеч транспорты	29
2.9. Инженерлык инфраструктурасы һәм коммуналь хезмәт күрсәтү.....	29
2.9.1. Магистраль инженерлык коммуникацияләре	Ошибка! Закладка не определена.
2.9.2. Электр белән тәэмин итү	30
2.9.3. Газ белән тәэмин итү	30
2.9.4. Су белән тәэмин итү	30
2.9.5. Суүткәргечләр	31

2.9.6. Жылылык белән тәэмин итү	31
2.9.7. Элемтә	31
2.9.8. Коммуналь калдыктарны чыгаруны оештыру	32
2.9.9. Янгын куркынычсызлыгы	32
3. ТОРАК ПУНКТЛАР ЧИКЛӘРЕ	33
3.1. Торак пунктларның территорияләре чикләрен үзгәртүне нигезләү	33
3.2. Торак пунктлар территорияләре чикләреннән төшереп калдырыла торган торак пунктлар территорияләре чикләренә кертелә торган жир кишәрлекләре исемлегә	33
4. МӘДӘНИ МИРАС ОБЪЕКТЛАРЫ	36
5. АЕРУЧА САКЛАНА ТОРГАН ТАБИГый ТЕРРИТОРИЯЛӘР	37
6. ТЕРРИТОРИЯНЕ МАХСУС КУЛЛАНУ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР	38
7. ТАБИГАТЬ ШАРТЛАРЫ ҺӘМ ЭКОЛОГИК ХӘЛ	41
7.1. Табигать шартлары һәм ресурслары	41
7.1.1. Рельеф	41
7.1.2. Файдалы казылмалар	41
7.1.3. Гидрогеологик шартлар	41
7.1.4. Өске һәм жир асты сулары	41
7.1.5. Климатик характеристика	42
7.1.6. Инженер- геологик шартлар	43
7.1.7. Ландшафт, туфрак катламы, үсемлекләр	43
7.2. Әйләнә-тирәлекнең торышын бәяләү	44
7.2.1. Атмосфера һавасының торышы	
Ошибкa! Закладка не определена.	
7.2.2. Су ресурсларының торышы	44
7.2.3. Туфрак катламы, жир ресурсларының торышы	44
7.2.4. Житештерү һәм куллану калдыктары, биологик калдыктар	44
7.2.5. Физик факторлар йогынтысы	45
7.2.6. Яшел үсентеләр торышы	45
7.3. Экологик хәлне оптимальләштерү чаралары	Ошибкa! Закладка не определена.
8. ТАБИГый ҺӘМ ТЕХНОГЕН ХАРАКТЕРДАГЫ ГАДӘТТӘН ТЫШ ХӘЛЛӘР БАРЛЫККА КИЛҮ ФАКТОРЛАРЫНЫҢ ИСЕМЛЕГЕ ҺӘМ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ	49
8.1. Жирлек территориясенә йогынты ясарга мөмкин булган табигый характердагы гадәттән тыш хәлләр чыганактары исемлегә	49

8.2. Авыл жирлеге территориясендә, шулай ук жирлек территориясендә техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр чыганакалары исемлеге	53
8.3. Жирлек территориясендә биологик- социаль характердагы гадәттән тыш хәлләр чыганакалары исемлеге	56
8.4. Янгын куркынычсызлыгын тәмин итү буенча чаралар исемлеге.....	56
9. ТӨП ТЕХНИК- ИКТИСАДИ КҮРСӨТКЕЧЛӨР.....	58

ПРОЕКТНЫҢ СОСТАВЫ

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Югары Акхужа авыл жирлегенең генераль планы түбөндөгә составта эшлөнде:

Расланган өлеш

Текст материаллары:

№ п/п	Исеме	Томы
1	Территориаль планлаштыру турында нигезләмәләр	1

График материаллар:

бит №	Исеме	Томы	Масштабы
1	Жирлекнең жирле әһәмияттәге объектларын урнаштыру буенча планлаштырылган картасы	2	1:10 000
2	Жирлекнең функциональ зоналары картасы	2	1:10 000
3	Торак пункт чикләре картасы	2	1:10 000

Кушымта

№ п/п	Исеме	Томы
1	Торак пункт чикләре турында мәғлүмат	–

Генераль планын нигезләү буенча материаллар

Текст материаллары:

№ п/п	Исеме	Томы
1	Аңлатма	3

График материаллар:

бит №	Исеме	Томы	Масштабы
1	Жирлек территориясен заманча куллану картасы	4	1:10 000
2	Территорияне махсус куллану шартлары булган зоналарның чикләре картасы (гамәлдәге нигезләмә)	4	1:10 000
3	Территорияне махсус куллану шартлары булган зоналарның чикләре картасы (проект тәкъдире)	4	1:10 000

1. КЕРЕШ

Проектның заказчысы- Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Югары Акхужа авыл җирлеге башкарма комитеты.

Проектны эшләүче – “Максима” җаваплылыгы чиклэнгән җәмгыяте.

Проект 2040 елга кадәр исәплэнгән вакытка эзерлэнгән, тормышка ашыру этаплары билгеләнмэгән.

1.1. Генераль планның максатлары һәм бурычлары

Генераль планны эшләүнең төп максатлары булып:

- җирлекнең шәһәр төзелешен үстерү юнәлешен билгеләү һәм тәэмин итү;
- авыл җирлеген җирле дәрәжәдәге шәһәр төзелеше документлары белән тәэмин итү тора.

Проектның бурычларына түбәндәгеләр керә:

- авыл җирлеге территориясен комплекслы бәяләү;
- торак пунктларның чикләрен билгеләү;
- җирлек территориясен функциональ зоналаштыру, функциональ зоналар параметрларын билгеләү;;
- транспорт инфраструктурасын үстерү;
- халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсен үстерү.

Югары Акхужа авыл җирлеге һәм Апас муниципаль районы социаль- икътисади үсеш планнарын формалаштыру яки төзәтмәләр кертү, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен эзерләү, территорияне планлаштыру өчен нигез булып тора.

1.2. Комплекслы социаль- икътисади үсеш планнары һәм программалары, шәһәр төзелеше документлары һәм кулланыла торган материаллар турында мәгълүматлар

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Югары Акхужа авыл җирлеге Генераль планының әлеге проекты Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы норматив хокукий актлары таләпләренә туры китереп эзерләнә:

- Россия Федерациясенең шәһәр төзелеше кодексы, ФЗ- № 190, 29.12. 2004 ел;
- Россия Федерациясе җир кодексы, ФЗ- № 136, 25.10. 2001 ел;
- Россия Федерациясенең урман кодексы, ФЗ- № 200, 04. 12. 2006 ел;
- Россия Федерациясенең су кодексы; ФЗ- № 74, 03. 06. 2006 ел
- “Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрәндәге ФЗ- 131 номерлы Федераль закон;
- “Шәһәр төзелеше эшчәнлеген мәгълүмат белән тәэмин итү турында” 2006 елның 9 июнәндәге 363 номерлы РФ Хөкүмәте карары;
- “Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлегә турында” 25.12.2010 елның ТРЗ- № 98 Татарстан Республикасы Законы;
- “Апас муниципаль районы муниципаль берәмлегенә һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләренә территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында” 2005 елның 31 гыйнварындагы ТРЗ- 8- номерлы Татарстан Республикасы Законы (2014 елның 30 декабрәндәге 151-ТРЗ номерлы закон редакциясендә);
- “Шәһәр төзелеше документларын эшләү, килештерү, экспертиза һәм раслау тәртибе турында инструкцияне раслау хакында” (СНиП 11-04-2003) 29.10.2004 ел, ФЗ- № 190 РФ Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә) РФ Дәүләт комитетының 2002 ел, 29 октябрь, 150нче карары (СНиП 11-04-2003);
- “2019 елга кадәр иҗтимагый инфраструктура, социаль хезмәт күрсәтүләр белән тәэмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәжәсен билгеләү турында” 2009 елның 26

гыйнварындагы 42 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары (2016 елның 18 ноябрендәге 11-16 номерлы редакциясендә);

- Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 13 мартындагы 149 номерлы карары белән расланган калдыклар, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән эш итү өлкәсендәге территорияль схемасы.

Генераль планы әзерләгәндә түбәндәге норматив документлар кулланылды:

- СП 42.13330. 2011 СНиПның актуальләштерелгән редакциясе 2.07.01-89*. “Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү”;

- СП 31.13330.2012 СНиПның актуальләштерелгән редакциясе 2.04.02-84* “Су белән тәэмин итү. Тышкы чөптөрләр һәм корымалар”;

- СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 “Санитар- эпидемиологик кагыйдәләр һәм нормативлар”;

- Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 27.12.2013 ел, № 1071 карары белән расланган Татарстан Республикасының шәһәр төзелешен проекткаунның республика нормативлары.

Өлеге проект социаль-иқтисады үсеш программаларының һәм планнарының түбәндәге нигезләмәләрен исәпкә алып әзерләнгән:

- “2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль- иқтисади үстерү стратегиясен раслау турында” 2015 елның 17 июнендәге ТРЗ- 40 номерлы Татарстан Республикасы Законы белән расланган 2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль- иқтисади үстерү стратегиясе (алга таба- Стратегия);

- Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының 2016- 2021 елларга һәм 2030 елга кадәрге план чорына социаль- иқтисади үсеш стратегиясе.

Стратегия нигезендә Апас муниципаль районы территориясе түбәндәге проектларны тормышка ашыру территориясе булып тора: Казан иқтисади зонасында калдыклар белән эш итү проекты.

Генераль план белән каралган чаралар сСтратегиянең югарыда күрсәтелгән проектларына каршы килми.

Җирлек территориясендә эш итүче территорияль планлаштыру документлары:

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 28.12.2012 ел, № 2607-р боерыгы белән расланган сәламәтлек саклау өлкәсендә Россия Федерациясенең территорияль планлаштыру схемасы;

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 26.02.2013 ел, № 247-р боерыгы белән расланган югары һөнәри белем өлкәсендә Россия Федерациясенең территорияль планлаштыру схемасы.;

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 19.03.2013 ел, № 384-р боерыгы белән расланган федераль транспорт өлкәсендә Россия Федерациясенең территорияль планлаштыру схемасы (Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2018 елның 2 августындагы 1610-р номерлы боерыгы белән расланган редакциясендә);

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 13.08.2013 ел, № 1416-р боерыгы белән расланган торба үткәргеч транспорты өлкәсендә Россия Федерациясенең территорияль планлаштыру схемасы (Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2017 елның 28 декабрендәге 2973-р номерлы боерыгы белән расланган редакциясендә);

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 11.11.2013 ел, № 2084-р күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенең энергетика өлкәсендә территорияль планлаштыру схемасы (Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2017 елның 15 ноябрендәге 2525-р номерлы боерыгы белән расланган редакциясендә);

- Россия Федерациясе Президентының 2015 елның 10 декабрендәге 615с номерлы Указы белән расланган оборона һәм куркынычсызлык өлкәсендә Россия Федерациясен территорияль планлаштыру схемасы;

– Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 21.02.2011 ел, № 134 карары белән расланган Татарстан Республикасының территорияль планлаштыру схемасы (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 9 июлендәге 559 номерлы карары белән расланган редакциясендә);

– Апас муниципаль район Советының 07.11.2014 ел, № 227 карары белән расланган Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының территорияль планлаштыру схемасы.

Генераль планын әзерләгәндә түбәндәгеләр файдаланылды:

- жирне дистанцион зондлау материаллары- космик сурәт;
- дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенең Татарстан Республикасы буенча идарәсенең кадастр исәбе мәгълүматлары;
- федераль дәүләт статистикасы хезмәте мәгълүматлары.

1.3. Авыл җирлегенең кыскача характеристикасы

Югары Акхужа авыл җирлеге Апас муниципаль районының төньяк өлешендә урнашкан. Аның мәйданы 4512,451 га тәшкил итә.

Югары Акхужа авыл җирлеге чиге “Апас муниципаль районы” муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы” турындагы 2005 елның 31 гыйнварындагы ТРЗ-8 номерлы Татарстан Республикасы Законы (2014 елның 30 декабрендәге ТРЗ- 151 номерлы закон редакциясендә) белән билгеләнгән.

Җирлек чиге турында мәгълүмат бердәм дәүләт күчмәсез милек реестрында урнаштырылган.

Җирлек территориясендә түбәндәге торак пунктлар урнашкан:

- Югары Акхужа авылы (авыл җирлегенең административ үзәге);
- Азбаба авылы;
- Берләш авылы;
- Карамасар авылы;
- Яңа Алан авылы.

2019 елның 1 гыйнварына даими халык саны 742 кеше тәшкил итә, шул исәптән:

- Югары Акхужа авылында- 141 кеше.;
- Азбаба авылында- 282 кеше.;
- Берләш авылында- 10 кеше;
- Карамасар авылында- 279 кеше;
- Яңа Алан авылында- 30 кеше.

Мәгълүмат җирле үзидарә органнары белешмәләре нигезендә күрсәтелгән.

2. ЖИРЛЕК ТЕРРИТОРИЯСЕНЕҢ БҮГЕНГЕ ТОРЫШЫНА ҺӘМ КУЛЛАНЫЛЫШЫНА АНАЛИЗ. ГЕНЕРАЛЬ ПЛАН ЧАРАЛАРЫН НИГЕЗЛӨҮ.

2.1. Торак фонды

Гамәлдәге нигезләмә

Авыл жирлегенең торак төзелеше бер һәм ике катлы шәхси торак йортлар белән билгеләнгән, күпфатирлы торак төзелеше юк.

2019 елның 1 гыйнварына авыл жирлегенә торак фондының гомуми күләме 22,2 мең кв.м торак мәйданы тәшкил итә.

Мәгълүмат дәүләт статистикасы Федераль хезмәтә белешмәләре нигезендә күрсәтелгән.

Даими халыкның торак белән тәмин ителеше күрсәткече- 29,92 кв. м.

Проект тәкъдиме

Генераль план тарафыннан мөмкин булган торак төзелеше өчен территорияләргә бүлүп бирү күздә тотылмый.

Торак төзелешен үстерү төзелешнең тыгызлыгын арттыру һәм файдаланылмый торган территорияләргә үзләштерү хисабына мөмкин.

2.2. Социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектлар

Гамәлдәге нигезләмә

Югары Акхуҗа авыл жирлегенә территориясендә тәкъдим ителгән социаль, иҗтимагый һәм эшлекле объектлар һәм учреждениеләр турында мәгълүматлар 1 нче таблицада күрсәтелгән. Әлеге мәгълүматлар 01.01. 2019 елда булган мәгълүматлар буенча китерелде.

1 нче таблица

Исеме		Урнашу урыны	Проект куәте
МӘГАРИФ ОБЪЕКТЛАРЫ			
мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре	Балалар бакчасы	Карамасар авылы Адресы: Гали Хужа урамы, 3 й.	15 урын
	Балалар бакчасы	Азбаба авылы Адресы: Интернационал урамы, 114 й.	15 урын
гомуми белем учреждениеләре	Урта гомуми белем бирү мәктәбе	Азбаба авылы Адресы: Интернационал урамы, 114 й.	80 урын
	Башлангыч гомуми белем бирү мәктәбе	Карамасар авылы Адресы: Гали Хужа урамы, 3 й.	15 урын
өстәмә белем бирү учреждениеләре	тәкъдим ителмәгән		
СƏЛАМƏТЛЕК САКЛАУ ОБЪЕКТЛАРЫ			
Фельдшер- акушерлык пункты		Югары Акхужа авылы Адресы: К. Якуб урамы, 67 й.	9 пос./см.
Фельдшер- акушерлык пункты		Азбаба авылы Адресы: Октябрь урамы, 119 й.	9 пос./см.

Фельдшер- акушерлык пункты		Карамасар авылы Адресы: ул. Гали Хужа урамы, 3 й.	9 пос./см.
МӘДӘНИЯТ ОБЪЕКТЛАРЫ			
Авыл мәдәният йорты		Югары Акхужа авылы Адресы: К. Якуб урамы, 73 й.	100 урын
Авыл мәдәният йорты		Карамасар авылы Адресы: Гали Хужа урамы, 2 й.	100 урын
Авыл клубы		Азбаба авылы Адресы: Октябрь урамы, 119 й.	100 урын
Авыл китапханәсе		Карамасар авылы Адресы: ул. Гали Хужа урамы, 3 й.	7300 экз.
Авыл китапханәсе		Азбаба авылы Адресы: Октябрь урамы 119 й.	7363 экз.
ФИЗИК КУЛЬТУРА ҺӘМ СПОРТ ОБЪЕКТЛАРЫ			
спорт заллары	тәкъдим ителмәгән		
ясыллык корылмалары	гомуми белем бирү мәктәбе каршында спорт майданчыклары	Азбаба авылы Адресы: Интернационал урамы, 114 й.	1050 кв. м
ПОЧТА ЭЛЕМТӘСЕ ОБЪЕКТЛАРЫ			
Почта элемтәсе бүлгә		Югары Акхужа авылы Адресы: К. Якуб урамы, 67 й.	—
ЖӘМӘГАТЬ ТӨРТИБЕН САКЛАУ ОБЪЕКТЛАРЫ			
тәкъдим ителмәгән			

Халыкны хастаханә учреждениеләре, шулай ук ашыгыч медицина ярдәме белән тәэмин итү Апас ш.т.п. үзәк район хастаханәсе тарафыннан гамәлгә ашырыла. Югары Акхужа авыл җирлегенең административ үзәгеннән үзәк район хастаханәсенә кадәр 30 км ераклык (ашыгыч ярдәм машинасының килү вакыты- 30 мин.тирәсе).

Җирлектәге башка социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектларга түбәндәгеләр керә:

- Югары Акхужа авыл җирлеге Советы бинасы (Югары Акхужа авылы, К. Якуб ур., 73);
- ваклап сату объектлары;
- мәчет (Азбаба авылы, Октябрь ур., 120);
- мәчет (Югары Акхужа авылы, К. Якуб ур., 69);
- мәчет (Карамасар авылы, Гали Хужа ур., 31);
- чиркәү (Азбаба авылы, Интернационал ур., 5а йорт).

Авыл җирлеге халкының социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге төп объектлар белән тәэмин ителешенә факттагы дәрәжәсен бәяләү 2 нче таблицада китерелгән.

2 нче таблица

Объектларның тибы	Объектларның суммар фактик егәрлеге		Фактик тәэмин ителеш дәрәжәсе, %	Таләп ителгән тәэмин ителеш дәрәжәсенә ирешү өчен кирәкле объектларның житешмәгән егәрлекләре	
	әһәмияте	үлчәү берәмлеге		әһәмияте	үлчәү берәмлеге
Гомуми белем бирү учреждениеләре	95	Урын	133	–	Урын
Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре	30	Урын	268	–	Урын
Өстәмә белем бирү учреждениеләре	0	Урын	0	58	Урын
Амбулатор-поликлиника учреждениеләре	27	сменага	200	–	сменага
Клуб учреждениеләре Клубные учреждения	300	Урын	135	–	Урын
Авыл китапханәләре Сельские библиотеки	14663	Нөсхә	263	–	Нөсхә
Спорт заллар Спортивные залы	0	Идән мәйданы кв. м	0	260	Идән мәйданы кв. м
Ясыллык корылмалары Плоскостные сооружения	1050	кв. м	73	397	кв. м

Халыкның хезмәт күрсәтү объектлары белән тәэмин ителеш дәрәжәсен билгеләү шәһәр төзелеш 42.13330.2011 СП тарафыннан тәкъдим ителгән нормативлар нигезендә башкарылды. Шулай ук “2019 елга кадәр ижтимагый инфраструктура, социаль хезмәт күрсәтүләр белән тәэмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәжәсен билгеләү турында” 26.01.2009 ел, № 42 Татарстан Республикасы Министрлар кабинеты карары белән расланды.

Проект тәкъдире

Халыкка хезмәт күрсәтү сыйфатын яхшырту өчен генераль план тарафыннан социаль, ижтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектлар белән мәгълүматлар 3 нче таблицада китерелгән кайбер объектларны урнаштыру күздә тотыла.

3 нче таблица

Объектның статусы	Объектның исеме	Төп характеристика	Урнашу урыны	Урнаштыруга жирлек
жирлекнең жирле әһәмияттәге торышы	Спорт залы	проект куәте-288 кв. м. идән майданы	Азбаба авылы	халыкның тиешле объектлар белән тәэмин ителешенең таләп ителә торган дәрәжәсенә ирешү; жирле үзидарә органнары инициативасы
	Ясыллык корылмалары	проект куәте-526 кв.м	Югары Акхужа авылы	халыкның тиешле объектлар белән тәэмин ителешенең таләп ителә торган дәрәжәсенә ирешү; жирле үзидарә органнары инициативасы
муниципаль районның жирле әһәмияттәге торышы	Өстәмә белем бирү учреждениеләре	проект куәте-60 урын	Азбаба авылы	халыкның тиешле объектлар белән тәэмин ителешенең таләп ителә торган дәрәжәсенә ирешү; муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасы нигезләмәләрен гамәлгә ашыру

Авил жирлегенең төп социаль, ижтимагый һәм эшлекле объектлары белән тәэмин ителешнең планлаштырылган дәрәжәсен бәяләү, мондый объектларны урнаштыру чараларын исәпкә алып, шулай ук тәэмин ителешнең таләп ителгән дәрәжәсенә ирешү буенча тәкъдимнәр 4 нче таблицада китерелгән.

4 нче таблица

Объектларның тибы	Гамәлдәге һәм планлаштырылган объектларның суммар егәрлеге		Чараларны гамәлгә ашыру нәтижәсендә тәэмин ителешнең йомгаклау дәрәжәсе, %
	әһәмияте	үлчәү берәмлеге	
Гомуми белем бирү учреждениеләре	95	Урын	133 *
Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре	30	Урын	268 *
Өстәмә белем бирү учреждениеләре	60	Урын	103 **
Амбулатор- поликлиника учреждениеләре	27	сменага	200 *

Клуб учреждениеләре	300	Урын	135 *
Авыл китапханәләре	14663	экз.	263 *
Спорт заллары	288	кв. м. идән майданы	111 **
Ясыллык корылмалары	1576	кв. м	109 **

* тәмин ителеш күрсәткече гамәлдәге объектларның егәрлеге мондый объектларның таләп ителгән егәрлегеннән хисап вакытына артып китүгә бәйле рәвештә 100% тан артык тәшкил итә

** планлаштырылган объектларның типлаштырылган проектларын куллануга бәйле рәвештә тәмин ителеш күрсәткече 100% тан артык тәшкил итә

Халыкның хезмәт күрсәтү объектлары белән тәмин ителеш дәрәжәсен билгеләү шәһәр төзелеш 42.13330.2011 СП тарафыннан тәкъдим ителгән нормативлар нигезендә башкарылды. Шулай ук “2019 елга кадәр ижтимагый инфраструктура, социаль хезмәт күрсәтүләр белән тәмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәжәсен билгеләү турында” 26.01.2009 ел, № 42 Татарстан Республикасы Министрлар кабинеты карары белән расланды.

2.3. Сәнәгать предприятиеләре һәм объектлары

2.3.1. Сәнәгать житештерүе объектлары

Гамәлдәге нигезләмә

Жирлек территориясендә сәнәгать житештерүе объектлары тәкъдим ителмәгән.

Проект тәкъдиме

Сәнәгать житештерүе объектларын генераль план белән урнаштыру тәкъдим ителми.

2.3.2. Чыгарыла торган сәнәгать предприятиеләре һәм объектлары

Гамәлдәге нигезләмә

Жирлектә нефть чыгару сәнәгате предприятиеләре һәм объектлары юк.

Проект тәкъдиме

Чыгару сәнәгате предприятиеләрен генераль план белән урнаштыру тәкъдим ителми.

2.4. Авыл хужалыгы, балыкчылык һәм балыкчылык предприятиеләре һәм объектлары

2.4.1. Авыл хужалыгы житештерүе, балыкчылык һәм балыкчылык предприятиеләре

Гамәлдәге нигезләмә

Югары Акхужа авыл жирлегә территориясендә авыл хужалыгы, балыкчылык һәм балык үрчетү предприятиеләре бар.:

– Карамасар авылыннан төньяк- көнчыгышка таба мөгезле эре терлек фермасы (егәрлеге: 900 баш);

– мөгезле эре терлек фермасы Карамасар авылыннан көнчыгышка таба (егәрлеге: 200 баш);

- мөгезле эре терлек фермасы Азбаба авылыннан көнбатышка таба (егәрлеге: 500 баш).

Проект тәкъдиме

Авыл хужалыгы житештерүе, балыкчылык һәм балыкчылык предприятиеләрен урнаштыру генераль план белән тәкъдим ителми.

2.4.2. Авыл хужалыгын тээмин итү объектлары

Гамәлдәге нигезләмә

Жирлек территориясендә түбәндә тәкъдим ителгән авыл хужалыгын тээмин итү объектларына керә:

- Карамасар авылыннан төньяк- көнчыгышка ыңдыр табагы;
- Азбаба авылыннан көнбатышка таба ыңдыр табагы;
- Югары Акхужа тавылыннан көнбатышка таба машина- трактор паркы;
- Карамасар авылыннан төньяк- көнчыгышка таба авыл хужалыгы продукциясен саклау складлары;
- Азбаба авылыннан уөнбатышка таба авыл хужалыгы продукциясен саклау складлары;
- Югары Акхужа авылыннан көнбатышка таба ягулык- майлау материаллары складлары;
- Югары Акхужа авылыннан көньяк- көнчыгышка таба минераль ашламалар һәм агу химикатлары складлары;
- Югары Акхужа авылында ветеринария пункты эшли;
- Югары Акхужа авылыннан көньякка таба авыл хужалыгы продукциясен саклау складлары;
- Яңа Алан авылыннан көнчыгышка таба авыл хужалыгы продукциясен саклау склады.

Проект тәкъдиме

Авыл хужалыгын тээмин итү объектларын генераль план белән урнаштыру тәкъдим ителми.

Авыл хужалыгын тээмин итү өчен функциягә ия булмаган объектлар биләгән территорияләр тиешле функцияне үстерү өчен резерв буларак карала.

2.5. Склад объектлары

Гамәлдәге нигезләмә

Жирлек территориясендә склад объектлары юк.

Проект тәкъдиме

Склад объектларын генераль план белән урнаштыру тәкъдим ителми.

2.6. Зиратлар, махсус билгеләнештәге объектлар

Гамәлдәге нигезләмә

Югары Акхужа авыл жирлеге территориясендә урнашкан зиратлар турында мәгълүматлар 5 нче таблицада китерелде.

5 нче таблица

Корылма	Урнашу урыны	Фактик майдан, га	Жир кишәрлегенәң кемнеке булуы турында мәгълүмат				Аңлатма
			кадастр номеры	жир категория се	рөхсәт ителгән куллану төре	искәрмә	

Зират (гамәлдә ге)	Югары Акхужа авылының көнбатыш өлешендә	2,5594	16:08: 090101: 38	Торак пункт жирләре	Зиратла р өчен	жир кишәрлекл әре үзара салына	жир кишәрлекләре чикләрен зиратның фактик чикләренә туры китерү; зират территориясен торак пункт территориясе чигеннән чыгару; жир кишәрлегенә характеристик аларын кирәкле таләпләргә үзгәртү таләп ителә *
			16:08: 090101: 186	Торак пункт жирләре	Зиратла р урнашты ру өчен		
			16:08: 090603: 5	Авыл хужалыгы билгелән ешендәге жирләр	Авыл хужалыг ы житеште рүе өчен	объект жир кишәрлеге өлешендә урнашкан	
Зират (гамәлдә ге)	Карамаса р авылының көнчыгыш өлешендә	2,5114	16:08: 090301: 202	Торак пункт жирләре	Зиратла р өчен	жир кишәрлекл әре үзара салына	жир кишәрлекләре чикләрен зиратның фактик чикләренә туры китерү; зират территориясен торак пункт территориясе чигеннән чыгару; жир кишәрлегенә характеристик аларын кирәкле таләпләргә үзгәртү таләп ителә *
			16:08: 090301: 379	Торак пункт жирләре	Зиратла р урнашты ру өчен		
			16:08: 090602: 20	Авыл хужалыгы билгелән ешендәге жирләр	Авыл хужалыг ы житеште рүе өчен	объект жир кишәрлеге өлешендә урнашкан	
Зират (гамәлдә ге)	Азбаба авылынна н көньяк- көнбатыш ка таба	2,7029	16:08: 090604: 55	Авыл хужалыгы билгелән ешендәге жирләр	Авыл хужалыг ы житеште рүе өчен	жир кишәрлекл әре үзара салына	жир кишәрлекләре чикләрен зиратның факттагы чикләренә туры китерү; жир кишәрлегенә характеристик аларын кирәкле
			16:08: 090604: 90	Авыл хужалыгы билгелән ешендәге жирләр	Авыл хужалыг ы житеште рүе өчен		

			16:08: 090604: 6	Авыл хужалыгы билгелән ешендәге жирләр	Авыл хужалыг ы житеште рүе өчен	объект жир кишәрлеге өлешендә урнашкан	булганга үзгәртү таләп ителә *
			16:08: 090604: 12	Авыл хужалыгы билгелән ешендәге жирләр	Авыл хужалыг ы житеште рүе өчен	объект жир кишәрлеге өлешендә урнашкан	
			16:08: 090604: 76	Авыл хужалыгы билгелән ешендәге жирләр	Авыл хужалыг ы житеште рүе өчен	объект жир кишәрлеге өлешендә урнашкан	
Зират (гамәлдә ге)	Яңа Алан авылынна н төньякка таба	0,1189	16:08: 090605: 55	Авыл хужалыгы билгелән ешендәге жирләр	Авыл хужалыг ы житеште рүе өчен	жир кишәрлекл әре үзара салына	жир кишәрлекләре чикләрен зиратның факттагы чикләренә туры китерү; жир кишәрлегенең характеристик аларын кирәкле булганга үзгәртү таләп ителә *
			16:08: 090605: 125	Авыл хужалыгы билгелән ешендәге жирләр	Авыл хужалыг ы житеште рүе өчен		
			16:08: 090605: 116	Авыл хужалыгы билгелән ешендәге жирләр	Авыл хужалыг ы житеште рүе өчен	объект жир кишәрлеге өлешендә урнашкан	
			16:08: 090605: 39	Авыл хужалыгы билгелән ешендәге жирләр	Авыл хужалыг ы житеште рүе өчен	объект жир кишәрлеге өлешендә урнашкан	
Зират (гамәлдә ге)	Берләш авылынна н көньяк- көнчыгыш ка таба	0,2534	16:08: 090606: 116	Авыл хужалыгы билгелән ешендәге жирләр	Авыл хужалыг ы житеште рүе өчен	жир кишәрлекл әре үзара салына	жир кишәрлекләре чикләрен зиратның факттагы чикләренә туры китерү; жир кишәрлегенең характеристик аларын
			16:08: 090606: 76	Авыл хужалыгы билгелән ешендәге жирләр	Авыл хужалыг ы житеште рүе өчен		

			16:08: 090606: 89	Урман фонды жирләр	Урман үрчетү өчен	объект жир кишәрлеге өлешендә урнашкан	кирәкле булганга үзгәртү таләп ителә*
--	--	--	-------------------------	--------------------------	-------------------------	---	--

* жир кишәрлегенә кирәкле характеристикалары булып түбәндәгеләр тора:

жир категориясе – “Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиоташырулар, телевидение, информатика жирләр, космик эшчәнлекне тәмин итү, оборона, куркынычсызлык һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр”;

рәхсәт ителгән файдалану төре – “Ритуаль эшчәнлек” (12.1 код Россия икътисади үсеш министрлыгының “Рәхсәт ителгән жир кишәрлекләреннән файдалану төрләре классификаторын раслау турында” 01. 09. 2014 ел, № 540 боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән файдалану төрләре классификаторы нигезендә (Россия икътисади үсеш министрлыгының 04. 02. 2019 ел, № 44 боерыгы редакциясендә)

Жирлек территориясенә тәкъдим ителгән махсус билгеләнештәге башка объектларга түбәндәгеләр керә:

- Азбаба авылыннан көнчыгышка биотермик чокыр;
- Карамасар авылыннан төньякка таба биотермик чокыр;
- Карамасар авылыннан көньякка таба биотермик чокыр;
- Югары Акхужа авылыннан төньякка таба себер язвалы үлән базы;
- Карамасар авылы янындагы себер язвалы үлән базы;
- Карамасар авылыннан көньякка таба себер язвалы үлән базы.

Проект тәкъдиме

Генераль план тарафыннан махсус билгеләнештәге объектларны урнаштыру тәкъдим ителми.

2.7. Ял һәм туризм объектлары

Гамәлдәге нигезләмә

Жирлектә ял һәм туризм объектлары тәкъдим ителмәгән.

Проект тәкъдиме

Жирлек территориясендә туристик-рекреацион функциянең үсеше Генераль план белән тәкъдим ителми.

2.8. Транспорт инфраструктурасы

2.8.1. Автомобиль транспорты

Гамәлдәге нигезләмә

Авыл жирлегенә урам-юл челтәренә төп элементлары турында мәгълүмат, аларның характеристикалары 6 таблицада китерелгән.

6 нчы таблица

Объектның статусы	Объектның исеме	Төп характеристикасы	Жирлек чикләрендә озынлыгы, м
региональ әһәмияттәге статус	«Уланово - Каратун» транзит автомобиль юлы	категория: III; катлам: асфальтобетон	4777
	«Уланово- Каратун - Карамасар» автомобиль юлы	категория: IV; катлам: асфальтобетон	607

	«Уланово- Каратун» - «Югары Акхужа- Азбаба» автомобиль юлы	категория: IV; катлам: асфальтобетон	5970
муниципаль районның жирле әһәмияттәге статусы	«Яңа Алан авылына керү автомобиль юлы»	катлам: катламсыз	2664
	«Берләш авылына керү автомобиль юлы»	катлам: катламсыз	2059
	башка юллар аркылы чыгу өчен өслекле, катламсыз	катлам: күчеш, катламсыз	440
жирлекнең жирле әһәмияттәге статусы	торак урамнар, торак пунктлар территориясендәге юллар	—	8939

Янғын сүндерү транспорты барлык биналар һәм корылмаларга юлланган.

Югары Акхужа, Азбаба һәм Карамасар авыллары каты өслекле, Яңа Алан һәм Берләш авылларына керү юллары юк.

Проект тәкъдиме

Генераль план нигезендә автомобиль транспортын үстерү күздә тотыла.

Урам- юл челтәре элементларын урнаштыру өчен планлаштырыла торган мәгълүматлар, аларның төп характеристикалары һәм урнашу нигезләре 7 таблицада күрсәтелгән.

7 нче таблица

Объектның статусы	Объектның исеме	Төп характеристика	Жирлек чикләрендә озынлыгы, м	Объектны урнаштыруны нигезләү
муниципаль районның жирле әһәмияттәге автомобиль юллары	«Азбаба – Яңа Алан» автомобиль юлы*	Асфальт бетон өслеге; IV - категория	2655	Яңа Алан авылын каты өслекле автомобиль юлы белән тәэмин итү; муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасы нигезләмәләрен тормышка ашыру

* чараны тормышка ашыру өчен Татарстан Республикасының территориаль планлаштыру схемасына үзгәрешләр кертү кирәк

Автомобиль юлын урнаштыру шулай ук кыргый хайваннарның миграция куркынычсызлыгын тәэмин итүгә юнәлдерелгән берничә оештыру чарасын күздә тотып, шул исәптән:

– хайваннар өчен жир асты яки жир өсте кичүләрен оештыру (әлеге корылмаларның урнашу урыны һәм конструктив чишелешләре территорияне планлаштыру буенча документлар һәм планлаштырыла торган автомобиль юлының проект документлары белән билгеләнергә тиеш);

– хайваннарның транспорт чараларына элэгүен булдырмау өчен саклагыч корылмалар һәм жайланмалар оештыру.

Автомобиль юлын төзегәндә, Россия Федерациясә Хөкүмәтенә “Житештерү процессларын башкарганда, хайваннар дөньясы объектларының үлемен булдырмау, шулай ук транспорт магистральләрен, торбаүткәргечләрне, элемент һәм электр тапшыру линияләрен эксплуатацияләгәндә таләпләрне раслау турында” 13.08.1996 ел, № 997 карары нигезләмәләрен үтәү, шулай ук проект документларын Татарстан Республикасының Биологик ресурслар буенча дәүләт комитеты белән килештерү зарур.

“Берләш авылына керү юлы” автомобиль юлы төзелеше бу торак пунктның халкы аз санлы булу сәбәпле, генераль план белән каралмый,.

Башка автомобиль транспорты объектларын урнаштыру планлаштырылмый.

2.8.2. Тимер юл транспорты

Гамәлдәге нигезләмә

Жирлек территориясендә “Түбән Вязов- Цильна” Горький тимер юлы участогы тәкъдим ителгән.

Проект тәкъдиме

Жирлек территориясендә тимер юл транспорты үсеше күздә тотылмый.

2.8.3. Су транспорты

Гамәлдәге нигезләмә

Жирлек территориясендә су транспорты күрсәтелмәгән.

Проект тәкъдиме

Жирлек территориясендә су транспорты үсеше күздә тотылмый.

2.8.4. Һава транспорты

Гамәлдәге нигезләмә

Жирлек территориясендә Һава транспорты тәкъдим ителмәгән.

Проект тәкъдиме

Жирлек территориясендә Һава транспорты үсеше күздә тотылмый.

2.8.5. Торбаүткәргеч транспорт

Гамәлдәге нигезләмә

Жирлек территориясендә торбаүткәргеч транспорт тәкъдим ителмәгән.

Проект тәкъдиме

Жирлек территориясендә торбаүткәргеч транспорт үсеше күздә тотылмый.

2.9. Инженерлык инфраструктурасы һәм коммуналь хезмәт күрсәтү

2.9.1. Магистраль инженерлык коммуникацияләре

Гамәлдәге нигезләмә

Жирлек территориясендә түбәндәге магистраль инженерлык коммуникацияләре тәкъдим ителгән:

- 110 кВ, 6-10 кВ көчәнешле электр үткәргеч Һава линияләре;
- элемент линияләре.

Проект тәкъдиме
Жирлек территориясендә магистраль инженерлык коммуникацияларен урнаштыру планлаштырылмый.

2.9.2. Электр белән тәэмин итү

Гамәлдәге нигезләмә

Электр көчәнешен киметү һәм бүлү 6-10/0,4 кВ трансформатор электр подстанцияләре белән тәэмин ителә.

Биналарның һәм корылмаларның электр энергиясе белән тәэмин ителеше 100% тәшкил итә.

Проект тәкъдиме

Үзәкләштерелгән электр белән тәэмин итү системасын үстерү күздә тотылмый.

2.9.3. Газ белән тәэмин итү

Гамәлдәге нигезләмә

Үзәкләштерелгән газ белән тәэмин итү авыл жирлегенең барлык торак пунктларында да күрсәтелгән, торак һәм жәмәгать биналарының газ белән тәэмин ителеше 100 % ка тигез.

Проект тәкъдиме

Үзәкләштерелгән газ белән тәэмин итү системасын үстерү күздә тотылмый.

2.9.4. Су белән тәэмин итү

Гамәлдәге нигезләмә

Авыл жирлеге территориясендә су белән тәэмин итү жир асты чыганаclarы – скважина су алу җайланмаларыннан башкарыла.

Торак пунктлар буенча биналарның һәм корылмаларның су белән тәэмин ителеше дәрәжәсе:

- Югары Акхужа авылы: 100%;
- Азбаба авылы: 100%;
- Берләш авылы: 0%;
- Карамасары авылы: 100%;
- Яңа Алан авылы: 0%;

Бина һәм корылмаларны су белән тәэмин итүнең альтернатив чарасы булып индивидуаль скважиналар тора.

Жирлектәге үзәкләштерелгән хужалык- эчә торган су белән тәэмин итү чыганаclarы булып түбәндәгеләр тора:

- Карамасар авылының үзәк өлешендә су алу скважинасы (егәрлеге: сәгатенә 2,5 куб. м);
- Карамасар авылыннан көнбатышка таба су алу скважинасы (егәрлеге: сәгатенә 2,5 куб. м);
- Югары Акхужа авылыннан төньяк-көнбатышка су алу скважинасы (егәрлеге: сәгатенә 1,67 куб. м);
- Азбаба авылыннан көнбатышка таба су алу скважинасы (егәрлеге: сәгатенә 1,67 куб. м).

Өлеге объектларның урнашу урыны һәм характеристикасы Апас муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы материаллары һәм жирле үзидарә органнары белешмәләре нигезендә күрсәтелгән.

Жир асты су алу жайланмаларының сыйфаты, тулаем алганда, “Эчөргө яраклы су. Эчөргө яраклы су белән тээмин итүнең үзөклөштөрөлгөн системаларының су сыйфатына гигиеник таләпләр. Сыйфат контроле” СанПиН 2.1.4.1074- 01 таләпләренә туры килә.

Жир асты байлыктарыннан файдалану хокукына лицензия юк.

СП 31.13330.2012 буенча, “Су белән тээмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар. СНиП 2.04.02-84” авыл жирлегә халкы өчен хужалык- эчөргә яраклы су куллану нормативы елына 54,17 мең куб. м тәшкил итә.

Проект тәкъдиме

Югары Акхужа авыл жирлегендә халыкка күрсәтелә торган коммуналь хезмәтләрнең сыйфатын яхшырту өчен торак пунктларда биналарның һәм корылмаларның су белән тээмин ителеше дәрәжәсен 100% ка житкерү зарур, моның өчен Яңа Алан авылында 0,43 км тәшкил итә торган суүткөргеч челтәрләр төзү таләп ителә.

Моннан тыш, Яңа Алан авылында үзөклөштөрөлгән су белән тээмин итү системасын оештыру өчен, су алу корылмасын төзү зарур, аның урыны һәм характеристикасы территорияне планлаштыру буенча документларны әзерләү стадиясендә билгеләнергә тиеш.

Берләш авылында үзөклөштөрөлгән су белән тээмин итү системасын оештыру өлегә торак пунктның аз санлы халкы белән бәйлә рәвештә максатка ярашлы түгел.

2.9.5. Ташландык сулар

Гамәлдәгә нигезләмә

Жирлектә үзөклөштөрөлгән ташландык суларны агызу системасы юк. Ташландык суларны агызу индивидуаль станцияләр яки юынтык суларны чистарту калдыктарын жыючылар ярдәмендә башкарыла.

Проект тәкъдиме

Жирлек территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген башкарганда, торак пунктлар территорияләрен үзөклөштөрөлгән су белән тээмин итү системасы белән этаплап тээмин итү мөмкинлеген күздә тотарга тәкъдим ителә. Үзөклөштөрөлгән ташландык суларны агызу системасын формалаштыру, территорияне планлаштыру буенча документларны әзерләү стадиясендә билгеләнергә тиеш.

2.9.6. Жылылык белән тээмин итү

Гамәлдәгә нигезләмә

Жирлектә үзөклөштөрөлгән жылылык белән тээмин итү юк. Биналарны жылыту төрле ягулык төрләрендә эшләүче индивидуаль жылыту системалары ярдәмендә башкарыла.

Проект тәкъдиме

Үзөклөштөрөлгән жылылык белән тээмин итү системасын үстерү күздә тотылмый.

2.9.7. Элемтә

Гамәлдәгә нигезләмә

Телефон һәм кәрәзле элемтә, эфирлы һәм цифрлы тапшырулар, Интернет тоташкан.

Жирлек территориясендә тәкъдим ителгән антенна- мачта корылмаларына һәм башка элемтә объектларына түбәндәгеләр керә:

– Югары Акхужада кәрәзле элемтә база станциясе.

Проект тәкъдиме

Жирлек территориясендә элемтә объектларын урнаштыру генераль план белән күздә тотылмый.

2.9.8. Коммуналь калдыкларны чыгаруны оештыру

Гамәлдәге нигезләмә

Авил жирлегендә каты коммуналь калдыклар жыелуның якынча норматив күләме елына 816 куб. м тәшкит итә, сыек коммуналь калдыклар- елына 1484 куб.м. Каты һәм сыек коммуналь калдыкларның факттагы күләме турында белешмәләр юк.

Каты коммуналь калдыкларны оешкан төстә чыгару Апас ш.т.п. полигонында башкарыла. Югары Акхужа авил жирлеге территориясендә каты коммуналь калдыкларны күмү урыннары юк.

Проект тәкъдиме

Калдыклар белән эш итү, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән эш итү өлкәсендәге территориаль схема нигезләмәләре буенча, калдыкларны Апас ш. т. п. полигонына чыгару, аннары Югары Ослан муниципаль районында муниципальара тармак комплексына илтү оештырылырга тиеш.

2.9.9. Янгын куркынычсызлыгы

Гамәлдәге нигезләмә

Жирлек территориясендә ут тотырыклылыгы буенча 5 нче дәрәжәдә (СНиП 21-01-97 буенча “Биналарның һәм корылмаларның янгын куркынычсызлыгы”) торак йортлар күп урнашкан.

Югары Акхужа авилынан төньяк- көнбатышка янгын часте урнашкан.

Югары Акхужа, Азбаба, Карамасар авиллары территорияләрендә янгынга каршы максатлар өчен, янгын гидрантлары яки су алу корылмалары һәм җайланмалары белән җиһазландырылды.

СП 8.13130.2009 “Янгынга каршы саклау системалары. Янгынга каршы тышкы су чыганакалары. Янгын куркынычсызлыгы таләпләре” буенча, янгын сүндерүгә су норматив чыгымы жирлектә 5 л/с тәшкит итә.

Проект тәкъдиме

Жирлек территориясендә янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү объектларын урнаштыру генераль план белән күздә тотылмый.

3. ТОРАК ПУНКТЛАР ЧИКЛӨРЕ

Югары Акхужа авыл жирлегенең расланган генераль планы булмау сәбәпле, элек торак пунктларның чикләре юк. Әлеге проект нигезләмәләрен тормышка ашыру максатыннан жирлек составына керүче торак пунктларның чикләрен билгеләү таләп ителә.

Торак пунктлар территорияләренең гамәлдәге чикләре һәм торак пунктларның планлаштырылган чикләре әлеге проектның график материаллары составында торак пунктлар чикләре картасында күрсәтелгән.

Торак пунктларның чикләре әлеге генераль план белән алар турында мәгълүматларны күчемсез милекнең Бердәм дәүләт реестрына кертү максаты белән билгеләнә.

3.1. Торак пунктларның территорияләре чикләрен үзгәртүне нигезләү әлеге проект нигезләмәләрен тормышка ашыру өчен Югары Акхужа һәм Карамасар авылларындагы торак пунктларның территорияләре чикләрен үзгәртү таләп ителә. Азбаба, Яңа Алан һәм Берләш авыллары территорияләре чикләрен үзгәртү күздә тотылмый.

Торак пунктларның территорияләре чикләрен үзгәртү күздә тотыла торган территорияләр участкалары, шулай ук аларны үзгәртүне нигезләү 8 нче таблицада һәм график материаллар составында торак пунктлар чикләре картасында тәкъдим ителгән.

8 нче таблица

Торак пункт	№ кишәрлек картада	Майданы, га	Торак пункт территориясе чиген үзгәртү нигезе
Югары Акхужа авылы	1	-2,374	Зират территориясе чигеннән чыгармаса
Карамасар авылы	2	-2,744	Зират территориясе чигеннән чыгармаса

Р. Ильяс урамы буенча Карамасар авылының көнбатыш өлешендәге фактта булган торак йортның бер өлешенә карата әлеге генераль план проектында аны Карамасар авылы чикләренә кертү күздә тотылмый. Әлеге территорияне торак пункт чикләренә кертү чарасының булмавының нигезе булып түбәндәге фактлар тора:

- жирле үзидарә органнары мәгълүматларына караганда, бина рөхсәт документларын рәсмиләштермичә генә үз белдеге белән төзелде (мәгълүмат Югары Акхужа авыл жирлеге Башкарма комитеты Житәкчесенең хаты белән расланды);
- торак йортның бер өлеше булган территориягә карата формалаштырылган жир участогы юк (объект торак төзелеше өчен билгеләнмәгән башка жир кишәрлегенең бер өлешендә урнашкан), нинди дә булса жир төзелеше эшләре үткөрү нияте юк.

3.2. Торак пунктлар территорияләре чикләреннән төшереп калдырыла торган торак пунктлар территорияләре чикләренә кертелә торган жир кишәрлекләре исемлеге.

Торак пунктларның территорияләре чикләреннән төшереп калдырыла торган торак пунктлар территорияләренә кертелә торган жир кишәрлекләре исемлегендә торак пунктларның территорияләре чикләрен үзгәртү турында белешмәләр бар.

Әлеге исемлектә торак пунктларның территорияләре чикләренә кертелә торган яки күчемсез милек Бердәм дәүләт реестрында мәгълүматлар булмаган торак пунктларның территорияләре чикләреннән төшереп калдырыла торган территорияләр турында шулай ук мәгълүмат бар. Әлеге территорияләр чикләрендә урнашкан кадастр кварталларының бер өлеше буларак күрсәтелгән.

9 нчы таблица

№ п/п	Жир кишәрлегене ң, кадастр кварталыны ң кадастр номеры	Урнашу урыны	Жир категори ясе	Рөхсәт ителгән куллану төре	Чикләргә кертелгән яки чикләрдән төшөп кала торган мәйдан, кв. м.	Планла штырылг ан жир категори ясе	Рөхсәт ителгән куллануны ң планлашты рыла торган төре*	
ЮГАРЫ АКХУЖА АВЫЛЫ								
Торак пункт чикләренә кертелә торган жир кишәрлекләре								
тәкъдим ителмәгән								
Торак пункт чигеннән төшереп калдырыла торган жир кишәрлекләре								
1	16:08:09010 1:186	Татарстан Республикасы, Апас муниципаль районы, Югары Акхужа авыл жирлеге, Югары Акхужа, К. Якуб ур.	Торак пункт жирләре	Зиратлар урнаштыру өчен	22908 **	Сәнәгать жирләре һ. б.	Ритуаль эшчәнлек (код 12.1)	
2	16:08:09010 1:38	-	Торак пункт жирләре	Махсус билгеләне штәге башка объектлар астында	23219 **	Сәнәгать жирләре һ. б.	Ритуаль эшчәнлек (код 12.1)	
Торак пункт чигеннән төшереп калдырыла торган күчмәсез милек Бердәм дәүләт реестрында белешмәләр булмаган территорияләр								
3	16:08:09010 1	-	-	-	449	-	-	
4	16:08:09060 3	-	-	-	49	-	-	
КАРАМАСАР АВЫЛЫ								
Торак пункт чикләренә кертелә торган жир кишәрлекләре								
тәкъдим ителмәгән								
Торак пункт чигеннән төшереп калдырыла торган жир кишәрлекләре								
1	16:08:09030 1:202	Татарстан Республикасы, Апас муниципаль районы, Югары Акхужа авыл жирлеге, Карамасар, Гали Хужа ур.	Торак пункт жирләре	Махсус билгеләне штәге башка объектлар астында	24268 ** ***	Сәнәгать жирләре һ. б.	Ритуаль эшчәнлек (код 12.1)	
2	16:08:09030 1:379	Татарстан Республикасы, Апас муниципаль районы,	Торак пункт жирләре	Зиратлар урнаштыру өчен	24422 **	Сәнәгать жирләре һ. б.	Ритуаль эшчәнлек (код 12.1)	

		Югары Акхужа авыл жирлеге, Карамасар, Гали Хужа ур.						
Торак пункт чигеннән төшереп калдырыла торган күчемсез милек Бердәм дәүләт реестрында белешмәләр булмаган территорияләр								
3	16:08:09030 1	-	-	-	2944	-	-	

* Россия Икътисадый үсеш министрлыгының “Жир кишәрлекләреннән файдалану рөхсәт ителгән төрләрнең классификаторын раслау турында” 01.09.2014 ел, № 540 боерыгы (Россия Икътисадый үсеш министрлыгының 04.02.2019 ел, № 44 боерыгы редакциясендә) белән расланган жир кишәрлекләреннән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

** Торак пункт территориясе чигеннән төшереп калдырыла торган территорияләрнең мәйданын билгеләгәндә күрсәтелгән жир кишәрлекләре бер территориядә урнашуга бәйле рәвештә җыелмый

*** Аның характеристикаларында теркәлгән әлеге жир кишәрлегенең мәйданы факттагы мәйданга туры килми, шуңа күрә торак пункт территорияләре чигеннән төшереп калдырыла торган территорияләрнең мәйданын билгеләгәндә әлеге жир кишәрлегенең исәбе дөрөс түгел.

4. МӘДӘНИ МИРАС ОБЪЕКТЛАРЫ

Югары Акхужа авыл җирлеге территориясендә урнашкан мәдәни мирас объектлары, алар турында мәгълүмат 10 нчы таблицада китерелгән.

10 нчы таблица

Объектның статусы	Объектның исеме	Урнашу урыны	Оештыру- боеру документы
ачыкланган мәдәни мирас объектлары	1919 елның 17 октябрендә татар шагыйре Г. Хужиев туган йорт.	Карамасар авылы	—

Мәгълүмат 22.07.2015 елда Татарстан Республикасының Мәдәният министрлыгы тарафыннан ачыкланган мәдәни мирас объектлары һәм әлеге объектлар исемлеге нигезендә тәкъдим ителә.

5. АЕРУЧА САКЛАНА ТОРГАН ТАБИГЫЙ ТЕРРИТОРИЯЛӘР

Югары Акхужа авыл жирлеге территориясендә түбәндәге аеруча саклана торган табигать территорияләре бар:

- “Зөя елгасы” төбәк әһәмиятендәге табигать һәйкәле

ТАССР Министрлар Советының 10.01.1978 елдагы № 25 карары һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 29.12.2005 елелдагы № 644 карары белән аеруча саклана торган табигый территорияләргә кертелгән; билгеләнгән чикләргә турындагы белешмәләр күчмәсез милек Бердәм дәүләт реестрында саклана.

Жирлек территориясендә шулай ук аеруча саклана торган “Аланлы Берләш” табигать территориясе өчен резерв жир участогы тәкъдим ителгән.

6. ТЕРРИТОРИЯНЕ МАХСУС КУЛЛАНУ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР

Гамәлдәге нигезләмә

Жирлек территориясе өчен хас булган территорияләрне куллануның аерым шартлары булган зоналар турында белешмәләр 11 нче таблицада урнаштырылган.

11 нче таблица

Зона исеме	Чыганакның исеме	Зона күләме, м	Зонаның күләмен һәм режимын билгели торган норматив документ
предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-саклау зонасы	себео язвалы үлэт базлары	1000	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 “Предприятиеләрне, корылмаларны һәм башка объектларны санитар-саклау зоналары һәм санитар классификацияләү”
	биотермик чокырлар	1000	
	мөгезле эре терлек фермалары (100-1200 баш)	300	
	машина- трактор парклары	300	
	ындыр табаклары	100	
	ягулык-майлау материаллары, ашламалар ,агулы химикатлар складлары (50 тоннага кадәр)	100	
	авыл хужалыгы продукциясен саклау складлары	50	
	янгын сүндерү бүлекләре	50	
өске су объектларының су саклау зонасы	Зөя елгасы	200	Россия Федерациясе су кодексы
	Имәлле елгасы	100	
	башка жир өсте су объектлары	50	
су объектларының яр буе саклау полосасы	жир өсте су объектлары	50	
электр челтәре хужалыгы объектларының саклау зонасы	ВЛ 110 кВ	20	Россия Федерациясе Су кодексы, “Электр челтәре хужалыгы объектларының саклау зоналарын һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануның махсус шартларын билгеләү тәртибе турында” 24.02.2009 ел, № 160 Россия Федерациясе Хөкүмәте Карары
	ВЛ 6-10 кВ	10	
	ВЛ 0,4 кВ	2	

элемент линияларен һәм корылмаларын саклау зонасы	элемент линияларе	2	Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 09.06.1995 ел, № 578 карары белән расланган элемент линияларен һәм корылмаларын саклау кагыйдәләре
бүлү газүткәргечләре нең саклау зонасы	газүткәргечләр бүлү	2	Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 20.11.2000 ел, № 878 карары белән расланган газ бүлү челтәрләрен саклау кагыйдәләре.
Су белән тәмин итү чыганаclarын санитар саклау зоналарының I поясы	су алу скважиналары һәм капитал чышмәләр	30	СанПиН 2.1.4.1110- 02 “Су белән тәмин итү чыганаclarын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрен санитар саклау зоналары”
	чышмәләр	50	
Су белән тәмин итү чыганаclarын санитар саклау зоналарының III поясы		—	СанПиН 2.1.4.1110- 02 “Су белән тәмин итү чыганаclarын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрен санитар саклау зоналары”
аеруча саклана торган табигый территория	“Зөя елгасы” табигый һәйкәле **	—	«Аеруча саклаулы табигый территорияләре турында» 14.13.1995 ел, ФЗ- № 33 Федераль закон
аерым саклана торган табигый территория өчен резерв жир кишәрлеге	“Аланлы Берләш” аеруча саклана торган табигый территориясә өчен резерв жир кишәрлеге *	—	“Аеруча саклаулы табигый территорияләре турында” 14.13.1995 ел, ФЗ- № 33 Федераль закон
автомобиль юлларының юл буйлары	III-IV категорияле автомобиль юллары	50	“Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенен аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында” 2007 елның 8 ноябрендәге ФЗ- 257 номерлы Федераль закон

* муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасы материаллары нигезендә күрсәтелгән

** табигый һәйкәлләре белән шөгыльләнүче территорияләрдә хужалык эшчәнлеген чикләү гамәлдә, аерым алганда, аларның сакланышын бозуга китерә торган бөтен эшчәнлек тыела.

Табигый ядкярләрен түбәндәге максатларда куллану рөхсәт ителә:

– фәнни (әйләнә-тирә табигый мохитенен торышына мониторинг, табигый экосистемаларның һәм аларның компонентларының эшчәнлеген һәм үсешен өйрәнү һ. б.);

– экологик агарту (өйрәнү- танып белү экскурсияләре үткәру, экологик уку сукмаclarын оештыру һәм төзекләндерү, видеофильмнар төшерү, слайдлар, буклетлар чыгару максатыннан фотога төшерү һ. б.);

- рекреацион (транзит сәфәрләре);

- табигать саклау (тере организм төрләрәнең генофондын саклау, сирәк һәм юкка чыга торган үсемлекләрнең һәм хайваннарның яшәү шартларын тәэмин итү һ. б. лар.);
 – әлеге табигать объектларын һәм комплексларны табигать һәйкәлләре белән шул исәптән житештерү максатларында игълан итүгә каршы килми торган һәм аларга карата билгеләнгән саклау режимына карата житештерү.

Жирлектәге территорияләрне аерым куллану шартлары булган зоналар, әлеге проектынң график материаллары составында жирлек территориясеннән файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләре картасында (гамәлдәге нигезләмә) күрсәтелгән.

Проект тәкъдиме

Кайбер объектларны урнаштыру планлаштырылган булу сәбәпле, территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналарның чикләрен билгеләү таләп ителә, алар турында мәгълүматлар 12 нче таблицада китерелгән.

12 нче таблица

Зона исеме	Чыганак исеме	Зона күләме, м	Зонаның күләмен һәм режимын билгели торган норматив документ
Автомобиль юлларының юл буйлары	III-IV категорияле автомобиль юллары	50	«Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлегенә турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында» 2007 елның 8 ноябрендәге ФЗ- 257 номерлы Федераль закон

Аерым шартлар булган зоналарның күләме һәм конфигурациясе әлеге зоналарның проектларын эшләү белән бәйләү рәвештә аныкланырга мөмкин.

7. ТАБИГАТЬ ШАРТЛАРЫ ҺӘМ ЭКОЛОГИК ХӘЛ

7.1. Табигать шартлары һәм ресурслары

7.1.1. Рельеф

Югары Акхужа авыл жирлеге территориясе елга үзәннәре, балкалар һәм чокырлар белән бүленгән тигезлектән гыйбарәт.

Рельефның абсолют биеклекләре төрлечә 54 м дан 126 м га кадәр чикләрдә тирбәлә. Иң зур билгеләр жирлекнең төньяк- көнбатыш өлешенә хас, иң кечкенәләре- жирлекнең көнчыгыш өлешендә Зәя елгасы буйларында.

7.1.2. Файдалы казылмалар

Жирлек территориясендә түбәндәге файдалы казылма ятмалары бар:

Жир асты сулары ятмалары:

– Зәянең төче жир асты сулары ятмасының Шыгай участогы.

Өлеге ятмалар турындагы мәгълүмат Апас муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы материалларында бирелгән белешмәләр нигезендә күрсәтелгән.

7.1.3. Гидрогеология шартлары

Жир асты суларының яту шартлары буенча, жирлек территориясендә гидрогеологик бүлекчәләр бүлеп бирелә, алар турында белешмәләр 13 нче таблицада бирелгән.

13 нче таблица

Исеме	Төп характеристикасы	Кулланышы
Аз сулы локаль сулы котельный терриген комплексы	суның химик составы: гидрокарбонат, төрле катион состав; минерализация: 0,4-1,1 г/л	хужалык- эчәргә яраклы су белән тәэмин итү өчен кулланылмый
Сулы локаль аз сулы уржум терриген комплексы	суларның химик составы: гидрокарбонат, сирәгрәк хлорид- гидрокарбонат, катионнар буенча катнаш; минерализация: 0,4-0,8 г/л; гомуми катылык: 5-7 ммоль/л	хужалык- эчәргә яраклы су белән тәэмин итү өчен киң кулланыла
Сулы локаль каты су неоген-дүртенче аллювиаль комплексы	суларның химик составы: гидрокарбонат магниев-кальций, натрий яки катион состав буенча катнаш; минерализация: 0,3-0,7 г/л; гомуми катгыйлык: 8 мг-экв/л артык түгел	хужалык- эчә торган су белән тәэмин итү өчен кулланыла

7.1.4. Өске һәм жир асты сулары

Өске су

Жирлек территориясендә урнашкан төп су агымнары булып торалар:

– Зөя елгасы (Куйбышев сусаклагычының уң як кушылдыгы; гомуми озынлыгы: 375 км);

– Имәлле елгасы (Зөя елгасының сул як кушылдыгы; гомуми озынлыгы: 31 км).
Жирлекнең гидрография челтәрен шулай ук күлләр һәм елгалар тәшкил итә.

Чишмәләр

Жирлек территориясендә тәкъдим ителгән чишмәләр:

- Карамасар авылында чишмә (егәрлек турында мәгълүматлар юк).

7.1.5. Климатик характеристика

Авыл жирлегендә төзелгән “Төзелеш климатология” картасы буенча Югары Акхужа авыл жирлеге IIВ климат районында урнашкан.

Авыл жирлеге өчен хас салкын һәм жылы чорларның климат параметрлары 14 һәм 15 таблицаларда күрсәтелгән.

14 нче таблица

Салкын чорның климат параметрлары

Климат параметрлары		Өһәмияте
Һава температурасы иң салкын тәүлек, °С белән, тәэмин ителеш	0,98	- 41
	0,92	- 33
Һава температурасы иң салкын биш көнлек, °С белән, тәэмин ителеш	0,98	- 33
	0,92	- 31
Һава температурасы, °С, тәэмин ителеш 0,94		- 17
Абсолют минималь Һава температурасы, °С		- 47
Һава температурасының уртача тәүлек амплитудасы иң салкын ай, °С		7,1
Озынлыгы, тәүлек. Һава температурасы, °С, уртача тәүлеклек температурасы 0 °С тәшкил итә.	озынлыгы, тәүлек.	151
	уртача температура, °С	- 8,1
Озынлыгы, тәүлек Һава температурасы, °С, уртача тәүлеклек температурасы 8 °С тәшкил итә.	озынлыгы, тәүлек.	208
	уртача температура, °С	- 4,8
Озынлыгы, тәүлек. Һава температурасы, °С, уртача тәүлеклек температурасы 10 °С.	озынлыгы, тәүлек.	223
	уртача температура, °С	- 3,8
Уртача айлык дымлылык Һава иң салкын ай, % Средняя месячная относительная влажность воздуха наиболее холодного месяца, %		82
Уртача айлык Һава дымлылыгы 15 сәгатътә иң салкын ай, %		81
Ноябрь - март айларында явым-төшем саны, мм		177
Жил юнәлеше декабрь- февраль айларында		ЮЗ
Жилнең уртача тизлегеннән гыйнвар ае өчен румбалар буенча максималь тизлеге, м/с		4,1
Жилнең уртача тизлеге, м/с, тәүлеклек уртача температура 8°С		3,1

Таблица 15

Жылы чорның климат параметрлары

Климат параметрлары		Өһәмияте
Барометрик басымы, гПа		1002
Һава температурасы, °С белән, тәэмин ителеш 0,95		24
Һава температурасы, °С белән, тәэмин ителеш 0,98		28
Иң жылы айның уртача максималь температурасы, °С		25,1

Абсолют максималь һава температурасы, °С	39
Һава температурасының уртача тәүлек амплитудасы иң жылы ай, °С	9,9
Уртача айлык чагыштырмача дымлылык һава иң жылы ай, %	69
Уртача айлык дымлылык 15 сәг. иң жылы ай, %	56
Апрель- октябрь айларында явым- төшем күләме, мм	368
Тәүлеклек максимум явым- төшем, мм	75
Июнь- август айларында жылнең иң өстен юнәлеше	С, 3
Минималь уртача тизлек жыл румбалар буенча июль, м/с	0

Авыл җирлегенең климат параметрларын бәяләү СП 131.13330.2012 “Төзелеш климатология” мәғлүматларына караганда, якин- тирә торак пункт өчен (Казан шәһәре) үтәлгән.

Һава температурасы уртача- 3,9 °С.

Уртача еллык явым- төшемнәр саны- 484,5 мм.

Җирлек территориясендә Көнъяк юнәлештәге жылләр өстенлек итә.

Жылнең уртача еллык тизлеге секундына 3,7 метр тәшкил итә.

7.1.6. Инженер- геологик шартлар

Жирлек территориясендә тәкдим ителгән куркыныч физик- геологик процессларга түбәндәгеләр керә:

- эрозия процесслары (чокырлар, ерымлыктар)- водотокларга үзенчәлекле;
- авыш процесслары (ишелү, ишелү, ишелү)- бераз үсеш алган;
- карст- суффозия процесслары (карст бүрәнәләре, суффозион ашамлыктар). су басу;
- су басу.

Жирлек территориясендә үзенчәлекле грунтлар тәкдим ителмәгән.

7.1.7. Ландшафт, туфрак катламы, үсемлекләр

Жирлек территориясе урта Свияжск калкулыгы ландшафт районы чикләрендә урнашкан.

Туфракның характерлы төрләрәнә керә:

- соры урман туфраклары;
- кара- селтеле туфраклар;
- тозлы кара- болын туфраклар;
- кара- болын туфраклы;
- аллювиаль кәсле- карбонат туфракларына бай.

Үсемлек капламы урманнар, болыннар, куаклыктар һәм авыл хужалыгы җирләре белән тәкдим ителгән.

7.2. Әйлене-тирәлекнең торышын бәяләү

7.2.1. Атмосфера һавасының торышы

Атмосфера һавасы пычрануның төп чыганаclarы булып тора:

- эшләп килүче авыл хужалыгы предприятиеләре (Карамасар авылыннан төньяк-көнчыгышка таба эре мөгезле терлек фермасы, Карамасар авылыннан көнчыгышка таба эре мөгезле терлек фермасы, мөгезле эре терлек фермасы, Азбаба авылыннан көнбатышка таба);

- машина-трактор парклары;

- ындыр табаклары;

- автомобиль транспорты.

Жирлектә һава пробаларына лаборатор анализлар үткәрелми.

7.2.2. Су ресурсларының торышы

Су объекtlарының пычрану чыганаclarы булып түбәндәгеләр тора:

– авыл хужалыгы предприятиеләре территорияләреннән чистартылмаган өслек суларын агызу;

– торак пунктлар территорияләреннән чистартылмаган өслек суларын агызу.

Жирлектә беркетелгән чикләр булмау белән бәйле су саклау зоналары режимын һәм өслек су объекtlарының яр бие саклау полосаларын үтәмәү дә су ресурсларын пычратуга китерә.

Берләш авылыннан көньяк-көнчыгышка таба зиратның бер өлешен, Югары Акхужа авылындагы зиратның бер өлешен һәм өслек су объекtlарының су саклау зонасында Карамасар авылындагы зиратның бер өлешен урнаштыру тискәре факт булып тора.

Су алу скважиналарының санитар-саклау зонасы чикләрендә урнашуы да тискәре факт булып тора.

Хәзерге вакытта жирлектә үзәкләштерелгән ташландык суларны агызу системаларының булмавы урын алган.

Жирлектә су ресурсларының пычрануына мониторинг үткәрелми.

7.2.3. Жир ресурсларының торышы

Авил жирлегә территориясә өчен сөрүлек жирләренең югары дәрәжәдә булуы, чокыр-чакыр челтәре белән бүленүе, сөрүлек жирләренең аз булуы хас. Нәтижәдә, туфракны деградацияләү, эрозия процесслары алга киткән.

Жирлек территориясендә эрозиягә каршы чаралар үткәрелә, анда саклау урманнары, туфрак саклау чәчү әйләнеше, деградацияләнгән сөрү жирләрен табигый азык жирләренә күчерүне гәмәлгә ашыру керә.

Жирләрнең торышына техноген пычрану тискәре йогынты ясый: тоз, пестицидлар, агынты сулар, житештерү һәм куллану калдыклары белән пычрану.

Жирлек территориясендә туфрак пробалары тикшерелми.

7.2.4. Житештерү һәм куллану калдыклары, биологик калдыклар

Биологик калдыклар чыганагы булып тора:

- себер язвалы үлән базлары;

- биотермик чокырлар;

– зират.

Торак пунктларның шактый территорияләре аларның тискәре йогынтысына дучар ителгән.

7.2. Терлекчелек калдыкларының барлыкка килүе гамәлдәге терлекчелек объектлары эшчәнлегә белән бәйле. Терлекчелек объектларын утилизацияләү тирес саклау урыннары булмау һәм тиресне вакытлыча жыючыларның төзек булмау сәбәпле житәрлек үсеш алмаган. Тиресне саклау, жир һәм су ресурслары пычрану куркынычы тудырып, терлекчелек фермалары янында башкарыла.

Коммуналь калдыклар барлыкка килү торак пунктлар территорияләре өчен хас.

Жирлек территориясен санитар чистарту торак пунктларның контейнер майданчыклары белән тиешенчә тәмин ителмәү сәбәпле, таләп ителгән дәрәжәгә туры килми.

7.2.5. Физик факторлар йогынты

Халыкка йогынты ясауның физик факторларына электромагнит нурланыш, акустик һәм радиацион йогынты керә.

Жирлектәге электромагнит нурланыш чыганагы-электр линияләре, элемент объектлары. Электромагнит кырының дәрәжәсе рөхсәт ителгән чиктән кимрәк һәм халык өчен куркыныч тудырмый.

Тискәре акустик йогынты чыганакларына түбәндәгеләр керә:

- эшләп килүче авыл хужалыгы предприятиеләре (Карамасар авылыннан төньяк-көнчыгышка таба эре мөгезле терлек фермасы, Карамасар авылыннан көнчыгышка таба эре мөгезле терлек фермасы, мөгезле эре терлек фермасы, Азбаба авылыннан көнбатышка таба);

- ыңдыр табаклары;

- автомобиль транспорты.

Авил жирлегенең радиацион хәле күбесенчә табигый радиация фоны белән билгеләнә.

7.2.6. Яшел үсентеләр торышы

Жирлек территориясендә урнашкан яшелләндерелгән территорияләргә түбәндәгеләр керә:

- басма;

- елга һәм инешләр тоту өчен хас үзбушаткыч агач һәм куак үсентеләре;

- махсус билгеләнештәге яшелләндерү (зиратлар территориясе);

- чикләнгән куллануны яшелләндерү (белем бирү объектларының яшелләндерелгән территорияләре);

Жирлектә яшелләндерелгән гомуми файдаланудагы территорияләр юк.

Авил жирлегенең яшелләндерелгән территорияләренең гомуми майданы 447,197 га (жирлекнең гомуми майданының 9,91%) тәшкил итә.

СП 42.13330.2011 нигезендә СНиПның актуальләштерелгән редакциясе 2.07.01-89* “Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү” буенча халыкны гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр белән тәмин итүнең минималь рөхсәт ителгән күрсәткече бер кешегә 12 кв.м тәшкил итә. Шулай итеп, тәкъдим ителә торган территорияләр майданы 0,89 га тәшкил итә.

Тулаем алганда, Югары Акхужа авыл жирлегенә территориясендә экологик хәл уңай.

7.3. Экологик хәлне оптимальләштерү чаралары

Жирлектә экологик хәлне яхшырту өчен Генераль план нигезендә түбәндәге юнәлешләр буенча оештыру чаралары комплексы үткөрү тәкъдим ителә:

- әйләнә-тирә мохитне пычрату чыганакларын локальләштерү;

- һава бассейнын саклау;

- су ресурсларын саклау һәм рациональ куллану;

- жир фондын саклау һәм жирлек территориясен инженер яклавы;

- калдыктар белән эш итү системасын үстерү;
- халыкны физик йогынты факторларыннан саклау;
- яшелләндерү системасын үстерү.

Югары Акхужа авыл жирлегенә карата түбәндәге чаралар актуаль:

- үлэт базларын биологик калдыктарны жыю, утильләштерү һәм юк итүнең ветеринария-санитар кагыйдәләренә туры китерү;
- үлэт базларының санитар-саклау зоналары территорияләрендә микробиологик күрсәткечләрнең торышына, шул исәптән туфракларга һәм грунт суларына лаборатор контрольне оештыру;
- гамәлдәге яки фаразланган торак төзелеше янында урнашкан үлэт базларының санитар-саклау зоналары проектларын эшләү;
- Карамасар һәм Азбаба авыллары янында мөгезле эре терлек фермаларының егерлеген киметү һәм территориясен киметү;
- Югары Аты авылыннан көнбатышка таба машина-трактор паркы корылмаларының бер өлешен эксплуатацияләүдән чыгару мөмкинлеге һәм территорияләрен кыскарту;
- предприятиеләр (Карамасар авылыннан төньяк-көнчыгышка таба эре мөгезле терлек фермасы, Карамасар авылыннан көнчыгышка таба эре мөгезле терлек фермасы, Азбаба авылыннан көнбатышка таба эре мөгезле терлек фермасы) урнаштыру өчен планлаштырыла торган һәм гамәлдәге санитар-саклау зоналары проектларын эшләү);
- предприятиеләр тарафыннан калдыктар чыгаруны киметү буенча чаралар үтәлеше (шул исәптән тузан, газ чистарту җайланмалары белән тәмин итү);
- предприятиеләрдә ябык яки әйләнештәге су белән тәмин итүне кертү;
- тузан, газга чыдам яшел утыртмаларның санитар-саклау зоналары территорияләрен максималь яшелләндерү;
- автомобиль юлларының юл катламының сыйфатын яхшырту;
- пычраткычларның эш итү зоналарында атмосфера торышына мониторинг тикшеренүләре үткөрү;
- автотранспорт чараларын мотор ягулыгының экологик чиста төрләренә күчерү, йә автотранспорт чүпләрен традицион ягулык төрләрен кулланучы автотранспорттан чистарту өчен катализаторлар һәм нейтрализаторлар кертү;
- физик тузган, гамәлдәге суүткәргеч челтәрләрен реконструкцияләү;
- үзәкләштерелгән су белән тәмин ителмәгән Яңа Алан авылы территориясендә, шулай ук эшләп килүче предприятиеләрдә яңа суүткәргеч челтәрләр төзү;
- Яңа Алан авылы халкы өчен хужалык-эчә торган су чыганагын нигезләү өчен эзләү-бәяләү эшләре үткөрү;
- торак пунктларны яңгыр һәм хужалык-көнкүреш канализацияләре челтәрләре белән тәмин итү, алга таба юынтык суларны чистартып, билгеләнгән нормативларга кадәр;
- өслек су объектларының су саклау зоналарында урнашкан торак йортларны беренчел канализация, чистарту корылмалары төзү;
- предприятиеләрен һәм торак пунктларны су белән тәмин итү челтәрләренә техник торышына мониторинг челтәрен оештыру һәм үстерү, өске су объектларына гидромониторинг;
- су саклау зоналары, яр буе саклау полосалары һәм өске су объектларының яр буе полосалары һәм су белән тәмин итү чыганаclarын санитар саклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм башка күчемсез милек объектларыннан файдалануның аерым хокукий режимын саклау;
- эшләп килүче авыл хужалыгы предприятиеләре өчен локаль чистарту корылмалары төзү (Карамасар авылыннан төньяк-көнчыгышка таба эре мөгезле терлек фермасы, Карамасар авылыннан көнчыгышка таба эре мөгезле терлек фермасы, мөгезле эре терлек фермасы, Азбаба авылыннан көнбатышка таба);

– су хужалыгы системаларының куркынычсыз торышын һәм эксплуатациясен тәэмин итү, су объектларына юынтык суларның тискәре йогынтысын булдырмау (шул исәптән юынтык суларны чистартуның, чистарту корылмаларынан явым- төшемнәрне зарарсызландыру һәм утильләштерүнең алдынгы технологияләрен кертү);

– су өслекләрендәге су объектларының су саклау зоналарында урнашкан, сулыкларны пычратудан, чүптән һәм суларның бетүеннән саклауны тәэмин итә торган корылмалар белән жиһазландыру;

– өслек су объектларының су саклау зоналары чикләрендә пестицидлар һәм агрохимикатлар куллануны тыю;

– эчәргә яраклы суның сыйфатын яхшырту (су әзерләү станцияләренең су алу корылмаларын, түшәмсезлек һәм суны йомшарту системалары белән тәэмин итү);

– чишмәләрне төзекләндерү;

– жир асты суларын чыгару максатында жир асты байлыкларыннан файдалану хокукына лицензияләр рәсмиләштерү;

– су белән тәэмин итү чыганаclarын, су саклау зоналарын һәм өслек су объектларының яр буе саклау полосаларын санитар саклау зоналары чикләрен билгеләү, аларның чикләрен жирлектә махсус мәгълүмати билгеләр белән беркетү;

– Берләш авылыннан көньяк- көнчыгышка таба зиратның, Карамасар авылындагы зиратның бер өлешен һәм Югары Акхужа авылындагы зиратның бер өлешен ябу;

– эчәргә яраклы су белән тәэмин итү максатларында, санитар- саклау зоналарында урнашкан су белән тәэмин итү чыганаclarының жир асты суларын куллануны булдырмау;

– ягулык- майлау материалларын махсус асдоннар белән саклау мәйданчыкларын жиһазлау яки тирә-юньдәге туфрак катламының пычрануын булдырмау максатларында коелып, вак таш нигезе кую;

– авыл хужалыгы культураларын үстерүнең югары нәтижәле технологияләрен гамәлгә кертү юлы белән туфракның уңдырышлылыгын торгызу;

– тикшерү барышында жир кануннарының бозылуы ачыкланды, аерым алганда;

– игенчелекнең адаптив экологик- ландшафт системасын кертү;

– кулланыла торган агрохимикатлар күләмен киметү өчен ресурсларны саклый торган һәм туфрак эшкәртүнең экологик куркынычсыз технологияләрен кертү;

– үсемлекләрне биологик саклау чараларын куллану;

– игенчелекнең адаптив экологик-ландшафт системасын кертү;

– төзелеш барышында бозылган жирләрне рекультивацияләү, линияле корылмалар салу;

– эрозиягә каршы чаралар үткөрү: көтүлекләр һәм печәнлекләр мәйданын арттыру, саклагыч үсентеләр мәйданын арттыру, туфракны эрозиягә каршы эшкәртү, яңгыр һәм кар суларының өске агынтысын оештыру;

– жир асты һәм өслек сулары режимына, су агымнары (агып китү) һәм су коммуникацияләрендә басымнарға, бина һәм корылмаларның деформацияләренә мониторинг үткөрү; дренажлар, профильтрацион пәрделәр һәм экраннар урнаштыру юлы белән дренаж суларын утильләштерү, жир өсте агымын оештыру һәм жир асты өлешләре биналарының һәм корылмаларының гидроизоляциясе белән торак пунктлар территорияләрен вертикаль планлаштыру буенча чаралар үткөрү;

– су басу процессларының таралу ареалларын ачыклау өчен гидрогеологик тикшеренүләр комплексын үткөрү;

– су басудан саклау буенча чаралар үткөрү: территория өслеген коелдыру, ясалма күтәрү, юлны тәртипкә салу корылмалары һәм корылмалары урнаштыру, су агымнары һәм картлар юлларын чистарту һәм турайту;

– карстка каршы чаралар үткөрү (шул исәптән карст куышлыкларын һәм ярыкларны ямау, цементация зрәтмәләре инъекциясе белән закарстацияләнган токымнарны һәм аннан чыгуы грунтларны беркетү, фундаментның махсус конструктив карарларын куллану, Жир өслеге утырышына һәм биналар һәм корылмаларның деформацияләренә даими геодезия контроле);

– автомобиль юлларының кар чыгару күләмен киметү;

- торак пунктлар территорияләрен коммуналь калдыкларны жыю өчен контейнер майданчылары һәм контейнерлар белән тәмин итү;
- калдыкларны селектив жыюны оештыру, калдыкларны эшкөртүнең һәм утильләштерүнең яңа технологияләрен гамәлгә кертү;
- агулы матдәләр һәм катнашмалар булуга, шулай ук азкатлы төзелешләрен проектлаштырганда, авыл хужалыгы продукциясен үстерүне күздә тоткан радиоактивлыкка туфрак катламын тикшерү үткөрү;
- туфракның экологик куркынычсызлыгы турында бәяләмәдә яки аны рекультивацияләү программасы булганда гына туфрак катламының теркәлгән яки потенциалы пычранган зоналарда торак төзелеш өчен участоклар бүлеп бирүне гамәлгә ашыру;
- табигать саклау һәм санитария-эпидемиология законнары таләпләренә туры китереп төзелгән терлекчелек калдыкларын вакытлыча туплау урыннарын оештыру;
- терлекчелек фермаларын биологик калдыкларны утильләштерү өчен биогаз җайланмалары белән тәмин итү;
- вермикомпостлаштыру, ферментациянең гөмбә тизләткечләрен кулланып терлекчелек калдыкларын утильләштерү чаралары һәм башкалар;
- Югары Ослан муниципаль районында муниципальара тармак комплексына (калдыклар белән эш итү, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән эш итү өлкәсендә территорияль схема нигезендә, Татарстан Республикасында, аннары муниципальара тармак комплексына ташу белән, Апас ш. т. б. каты коммуналь калдыклар полигонына каты коммуналь калдыкларны чыгаруны оештыру);
- торак пунктлар территориясендә тавыш саклау чаралары үткөрү (акустик экраннар урнаштыру, автомобиль юллары буенда яшел үсентеләр тавыш саклау полосалары булдыру, беренче эшелонда торак булмаган биналарны куллану, тәрәзәләрен тавыш изоляцияләү);
- автомобиль юллары буенда саклагыч яшелләндерүне оештыру;
- торак пунктлар территорияләрендә гомуми файдаланудагы яшелләндерүне оештыру;
- күчемсез милек объектларын проектолаганда, төзегәндә һәм эксплуатацияләгәндә һәм авыл җирлегә территориясен төзекләндерүдә «яшел» стандартлар кертү һәм куллану;
- аеруча саклана торган табигый территорияләрен саклау режимын үтәү (шул исәптән аеруча саклаулы табигый территорияләр булган су объектларына юынтык суларны агызуны булдырмау);
- радиоешлыклы диапазонның электромагнит нурланышы чыганакларының санитар-саклау зоналары проектоларын эшләү;
- инженерлык коммуникацияләрен саклау зоналары режимын үтәү;
- үсемлекләр һәм хайваннар дөньясын саклау буенча чаралар үткөрү (шул исәптән хайваннарның яшәү тирәлеген, аларның миграция юлларын саклау, балыкларның уылдык чөчү урыннарына керү юлларын саклау чаралары; хайваннарның транспорт чараларына элэгүен, балыкларның һәм башка су биологик ресурсларының су алу корылмаларына элэгүен булдырмау буенча конструктив карарлар куллану һ. б.).

8. ТАБИГЫЙ ҺӘМ ТЕХНОГЕН ХАРАКТЕРДАГЫ ГАДӘТТӨН ТЫШ ХӘЛЛӘР БАРЛЫККА КИЛҮ КУРКЫНЫЧЫ ФАКТОРЛАРЫНЫҢ ИСЕМЛЕГЕ ҺӘМ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ

8.1. Жирлек территориясенә йогынты ясарга мөмкин булган табигый характердагы гадәттән тыш хәлләр чыганаclarы исемлеге

Куркыныч геологик процесслар

1. Жимереклекләр

Зарарлы факторлар- тау токимнарының күчүе (хәрәкәте), авышлыкны юдыру, артык дымлану, сейсмик этәргечләр, катнаш массаларның механик басымы, бәрелү.

Нәтижәләре- корылмаларга зыян китерү, инженерлык коммуникацияләренә сирәк жимерелү.

Хәвеф- хәтәрне киметү чаралары- калкулыклар зонасында һәм аның янәшәсендәге территорияләрдә өслек сулары агуны оештыру, жир асты суларын дренировкалау, тышкы йөкләнешләрне киметү, откосларны киртәләп алу һәм юдырудан саклау, терәк диварлар төзү, терәк диварлар төзү, сөзү өслеге буенча яшел утыртмаларны оештыру.

Югары Акхужа авыл жирлегә территориясендә калкулыклар барлыкка килү мөмкинлеге Зәя елгасы үзәненә туры килә.

СНИП 22-01-95 “Куркыныч табигать йогынтылары геофизикасы” буенча авыл жирлегә территориясендә шау- шу килеп чыгу куркынычы категориясе “уртача куркыныч” дип бәяләнә.

2. Жир тетрәүләр

Зарарлы факторлар- жир йөзәндәге кисешүләр, жир асты карстлары жимерелү

Аның нәтижәләре- биналар һәм корылмалар жимерелү, грунтларны яндыру һәм утыру, жимерелү, буалар жимерелү һәм цунами барлыкка килү.

Куркынычны киметү чаралары— жир тетрәүләренә дучар булган территорияләрдә төзелешне чикләү, корылмаларны ныгыту, сейсмик мониторинг үткөрү.

Россия Федерациясе территориясен сейсмик районлаштыру карталары һәм 14.13330. 2014 елдагы Россия Федерациясенә СП “Сейсмик районнарда төзелеш” буенча Югары Акхужа авыл жирлегә территориясә 6 баллы зонага керә (В картасы).

22- 01- 95 елдагы “Куркыныч табигать йогынтылары геофизикасы” дигән СНИП нигезендә жирлек территориясендә жир тетрәүләренә барлыкка килү куркынычы категориясе “куркыныч” дип бәяләнә.

3. Кыйшаю, сусаклагыч ярларын эшкөртү

Зарарлы факторлар- су объектларының ярларына сугу, жыллату, грунт юдыру.

Нәтижәләре— ярларны юдыру, авыл хужалыгы жирләреннән яр буе территорияләрен файдаланудан алу, биналар һәм корылмалар жимерелү.

Куркынычны киметү чаралары— саклагыч корылмалар (дулкынлы диварлар, буннар, дулкыннар) төзү, ярларны тимер- бетон плитәләр һәм тюфяклар белән беркетү, жимереклекләренә юдыру һәм су асты авышлыгын тәртипкә китерү, яр буе зонасында дымлы яшел үсентеләр оештыру.

Югары Акхужа авыл жирлегә территориясә өчен су саклагычларның ишелү һәм эшкөртү куркынычы юк.

4. Карст

Зарарлы факторлар— тау токимнарының эрүе, токимнарның структурасын жимерү, токим кисәкчәләрен күчөрү (юу), жир өслеген деформацияләү.

Нәтижәләре- сәнәгать һәм граждaнлык корылмаларын деформацияләү, сәнәгать объектлары эшендәге тәнәфесләр, территорияне эксплуатацияләүдән вакытлыча чыгу.

Хэвеф— хэтэрне киметү чаралары- өслек сулары агымын оештыру, жир асты суларын дренировкалау, тышкы йөкләнешне киметү, биналар һәм корылмаларның нигезләрен саклау.

Апас муниципаль районының территорияль планлаштыру схемасы материаллары буенча Югары Акхужа авыл жирлегә территориясендә карст күренешләренәң үзәк өлеше өчен хас.

22- 01- 95 елдагы СНиП “Куркыныч табигать йогынтылары геофизикасы” буенча авыл жирлегә территориясендә карст барлыкка килү куркынычы категориясе “уртача куркыныч” дип бәяләнә.

5. Суффозия

Зарарлы факторлар- барлыкка килгән грунтлар утырышы, тау токымнарын күчерү, жир өслеген деформацияләү.

Нәтижәләре- корылма нигезләренәң начараюы һәм аларны деформацияләү һәм жимерү, сәнәгатъ объектлары эшендәге тәнәфесләр, территорияне эксплуатацияләүдән вакытлыча чыгу.

Хэвеф— хэтэрне киметү чаралары- өслек сулары агуын оештыру, жир асты суларын дренировкалау, профильтрациягә каршы саклау пәрделәре кору, силикатизация, цементация куышлыкларын юк итү һ. б.

Апас муниципаль районының территорияль планлаштыру схемасы материаллары буенча Югары Акхужа авыл жирлегә территориясендә суффозия барлыкка килү үзәк өлеш өчен хас.

22- 01- 95 елдагы СНиП “Куркыныч табигать йогынтылары геофизикасы” буенча жирлек территориясендә суффозия килеп чыгу куркынычы категориясе “уртача куркыныч” дип бәяләнә.

6. Урман утырту

Зарарлы факторлар- жир өслеген деформацияләү, грунтлар деформациясе.

Нәтижәләре- корылма нигезләренәң начараюы һәм аларны деформацияләү һәм жимерү, сәнәгатъ объектлары эшендәге өзеклекләр, территорияне эксплуатацияләүдән вакытлыча чыгу.

Хэвеф— хэтэрне киметү чаралары- өслек сулары агымын оештыру; жир асты суларын дренировкалау; трамблау, вибрация, катыру юлы белән грунтларның утырту үзлекләрен бетерү; силикатлаштыру, цемент эретмәсе белән эш итү; биналарның конструктив көчәю.

22- 01- 95 елдагы СНиП “Куркыныч табигать йогынтылары геофизикасы” буенча жирлек территориясендә урман токымнары утырту куркынычы тудыру категориясе “уртача куркыныч” дип бәяләнә.

7. Яссылык эрозиясе һәм чокырлар

Зарарлы факторлар— грунт юдыру, промоин һәм чокырларның барлыкка килүе.

Нәтижәләре- туфракның уңдырышлы катламын юк итү; елга һәм сулыкларга су сибү; сугару һәм дренаж системалары сулану; биналар һәм корылмалар жимерелү; юллар юу.

Хэвеф— хэтэрне киметү чаралары- өслек сулары агымын оештыру, саклагыч урман полосалары булдыру, чокырларны үсемлекләр белән ныгыту, чокырларны юдырту һәм күмү.

Югары Акхужа авыл жирлегә территориясендә эрозия процессларының барлыкка килүе авыл хужалыгы жирләре территорияләренә туры китерелгән.

22- 01- 95 елдагы СНиП “Куркыныч табигать йогынтылары геофизикасы” буенча жирлек территориясендә яссы һәм чокыр эрозиясе барлыкка килү куркынычы категориясе “уртача куркыныч” дип бәяләнә.

8. Кабару

Зарарлы факторлар- боз барлыкка килү, грунт күләменәң механик үзгәрешләре.

Нәтижеләре- биналар һәм корылмаларның нигезләренә зыян китерү, инженерлык коммуникацияләре җимерелү.

Хәвеф— хәтәрне киметү чаралары- грунт туну тирәнлегеннән түбәнрәк булган биналар һәм корылмаларның нигезләрен тирәнәйтү, өслек суларын агызуны оештыру, юллар төзегәндә саклагыч җайланмаларны (подложкаларны, рәшәткәләрне) куллану.

22- 01- 95 елдагы СНиП “Куркыныч табигать йогынтылары геофизикасы” буенча авыл җирлеге территориясендә кабару барлыкка килүнең куркыныч категориясе “уртача куркыныч” дип бәяләнә.

Куркыныч гидрологик күренешләр һәм процесслар

1. Су басу

Җир асты суларының дәрәжәсен күтәрү, грунт сулары агымының гидродинамик басымы, туфрак һәм грунт пычрану (тозлану), җир асты металл конструкцияләрен коррозияләү-шаккаттыра торган факторлар.

Нәтижеләре- биналарның һәм җир асты коммуникацияләренәң подвалларын су басу, инженерлык коммуникацияләрендәге авария, бина һәм корылмаларның бер өлешен утырту һәм җимерү, җимерү.

Хәвеф— хәтәрне киметү чаралары- өслек сулары агымын оештыру, җир асты суларын дренировкалау.

22- 01- 95 елдагы СНиП “Куркыныч табигать йогынтылары геофизикасы” буенча җирлек территориясендә су басу куркынычы тудыру категориясе “уртача куркыныч” дип бәяләнә.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 27 апрелендәге 1001-р номерлы боерыгы белән расланган су басу (су ташу) мөмкин булган зоналарга элэгүче Татарстан Республикасының торак пунктлары исемлегенә нигезендә Югары Акхужа авыл җирлегендә мондый торак пунктларга Берләш һәм Азбаба авыллары керә.

2. Су басу (су ташу)

Зарарлы факторлар- су агымы (агышы), гидросфера, туфрак, грунт пычрану.

Нәтижеләре – су басу, су ташу, туфрак юу, туфракның агымдагы торышы барлыкка килү, корылмаларның җимерелүе, транспорт эшендәге кыенлыklar, тышкы эшләр, инженерлык коммуникацияләрендәге аварияләр, юл- транспорт һәлакәтләре.

Хәвеф- хәтәрне киметү чаралары— территорияләренә, биналарны һәм корылмаларны инженерлык яклавын оештыру; гидродинамик факторлар гамәленә дучар булган территорияләрдән читтә объектларны урнаштыру; су басу һәм су ташу куркынычы булган территорияләрдә пычрату чыганаclarын урнаштырмау; су агымнары һәм сулыклар ярлары буенча саклагыч гидротехник корылмалар урнаштыру.

22- 01- 95 елдагы СНиП “Куркыныч табигать йогынтылары геофизикасы” буенча авыл җирлеге территориясендә су басу куркынычы тудыру категориясе “уртача куркыныч” дип бәяләнә.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 27 апрелендәге 1001-р номерлы боерыгы белән расланган су басу (су ташу) мөмкин булган зоналарга элэгүче Татарстан Республикасының торак пунктлары исемлегенә нигезендә Югары Акхужа авыл җирлегендә мондый торак пунктларга Берләш һәм Азбаба авыллары керә.

3. Елга эрозиясе

Зарарлы факторлар- су агымының гидродинамик басымы, елга үзәнә деформациясе – шаккатыра торган факторлар.

Нәтижеләре- юллар, коммуналь системалар, биналар һәм корылмалар җимерелү; авыл хужалыгы җирләреннән яр бие территорияләреннән кире алынмау; урманнары югалту.

Куркынычны киметү буенча чаралар— яр ныгыту корылмалары төзү, елгаларда даими чаралар оештыру (елга үзәнә оештыру), елга төбенең азык-төлек кырларын

барражлар системасы ярдәмендә киметү, яр буе зонасында дымлы яшеллек утыртмаларын оештыру.

Югары Акхужа авыл жирлегә территориясендә елга эрозиясе барлыкка килү су агымнарына һәм аларның үзәннәренә туры килә.

22- 01- 95 елдагы СНИП “Куркыныч табигать йогынтылары геофизикасы” буенча жирлек территориясендә елга эрозиясе барлыкка килү куркынычы категориясе “уртача куркыныч” дип бәяләнә.

Куркыныч метеорологик күренешләр һәм процесслар

1. Көчле жыл, давил, үлем

Зарарлы факторлар— жыл агымы, жыл йөкләнеше, аэродинамик басым, көчле һава басымы.

Нәтижеләре- биналарга һәм корылмаларга зыян килү яисә жимерелү, транспорт эшендә һәм тышкы эшләр башкаруда кыенлыктар, инженерлык коммуникацияләрендә аварияләр, юл- транспорт һәлакәтләренә, халыкның тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч янау.

Хәвеф— хәтәрне киметү чаралары-куркыныч производстволарны урнаштыруны чикләү, иске яки чыдам булмаган биналарны һәм корылмаларны сүтү, зарарланган һәм иске агачларны кисү, халыкны алдан фаразлау һәм коткару хезмәтләре персоналын гадәттән тыш хәл шартларында эшләргә әзерләү буенча чаралар күрү.

22- 01- 95 елдагы СНИП “Куркыныч табигать йогынтылары геофизикасы” буенча авыл жирлегә территориясендә давиллар һәм үлем очраклары килеп чыгу куркынычы категориясе “уртача куркыныч” дип бәяләнә.

2. Көчле явым-төшем

Зарарлы факторлар— су агымы (агышы), территорияне су басу, кар йөкләнеше, жыл йөкләнеше, кар көртләре, бозлавык йөкләнеше, бәрелү.

Нәтижеләре— биналар һәм корылмаларга зыян килү яисә жимерелү, транспорт эшендә һәм тышкы эшләр башкаруда кыенлыктар, инженерлык коммуникацияләрендә аварияләр, юл- транспорт һәлакәтләре, халыкның тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч янау.

Хәвеф— хәтәрне киметү буенча чаралар- территорияләренә, биналарны һәм корылмаларны инженерлык яклавын оештыру, халыкны алдан фаразлау һәм гадәттән тыш хәл шартларында коткару хезмәтләре персоналын гамәлләргә әзерләү буенча чаралар күрү.

Табигать янгыннары

Зарарлы факторлар— ялкын, жылылык агымы кайнарлану, жылылык сугу, һаваны бутау, атмосфера, туфрак, грунт, гидросфера пычрану.

Нәтижеләре— төтенләнү, урман янып китү, халыкның тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч янау, корылмаларга зыян килү, транспорт эшендә һәм тышкы эшләр башкаруда кыенлыктар, юл- транспорт һәлакәтләре.

Хәвеф— хәтәрне киметү чаралары-янгынга каршы өзеклекләр урнаштыру, янгын саклау бүлекчәләренең урнашу урыннарын оптимальләштерү, корткычларга һәм янгыннарга зыян килгән агачларны кисү.

Югары Акхужа авыл жирлегә территориясендә табигый (урман) янгыннарның килеп чыгу ихтималы көнчыгыш, үзәк һәм төньяк өлешләрдәге эре урман массивларына туры килә. Далалы һәм ландшафт табигый янгыннар барлыкка килү дә хас түгел.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 24 мартындагы 163 номерлы “Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының “Татарстан Республикасында янгын куркынычсызлыгын тәмин итүгә юнәлдерелгән чаралар турында” 2014 елның 12 апрелендәге 236 номерлы карарына үзгәрешләр керту хакында” карары нигезендә Югары Акхужа авыл жирлегенә торак пунктлары һәм башка объектлары территорияләр һәм объектлар (торак пунктлар; гражданның бакчачылык, яшелчәчелек һәм дача коммерцияле булмаган берләшмәләре; балаларның ялын һәм

аларны савыктыруны оештыручы оешмалар; икътисад, инвестицияләр һәм эшкурарлык; сәламәтләндрү оешма), Татарстан Республикасында урман янгыннарын кисәтү.

Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының норматив хокукий актлары белән табигый характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы янаган территорияләр чикләре билгеләнмәгән.

Татарстан Республикасы Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр министрлыгы тарафыннан бирелгән белешмәләр (хат № 3428/Т-3-1-7 18.04.2018 ел), табигый характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы янаган территорияләр чикләре турында мәгълүмат юк.

Моннан тыш, 18. 04. 2014 елның № 360 “Су басу, су ташу зоналары чикләрен билгеләү турында” Россия Федерациясә Хөкүмәте Карары нигезендә, су басу, су ташу зоналары күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына аларның чикләре турындагы мәгълүматларны кертү датасыннан билгеле булып санала. Югары Акхужа авыл жирлеге территориясенә карата су басу зоналары чикләре турында күчемсез милек Бердәм дәүләт реестрында мәгълүмат юк.

8.2. Авыл жирлеге территориясендә, шулай ук жирлек территориясендә техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр чыганаclarы исемлеге

Химик яктан куркыныч объектлар

Территориядә химик куркыныч объектлар булу нәтижәсендә, авария- химик куркыныч матдәләр чыгару куркынычы белән мөмкин булган аварияләр килеп чыга.

Заралы факторлар – куркыныч химик матдәләр кою яки агызу.

Нәтижәләре- кешеләр, авыл хужалыгы хайваннары һәм үсемлекләренең һәлак булуы яисә химик зарарлануы; азык-төлек, азык чималы һәм азыкның химик зарарлануы; әйләнә-тирә табигать мохитенең химик зарарлануы.

Химия сәнәгате предприятиеләренең торышын киметү, житештерү процессларының технологик куркынычсызлыгын һәм мондый предприятиеләр жиһазларының эксплуатацион ышанычлылыгын арттыру; химик аварияләр барлыкка килү мөмкинлеген фаразлау; химик куркыныч матдәләр булган резервуарларны, ловушкаларны, нишларны саклау урыннарын урнаштыру.

Югары Акхужа авыл жирлеге территориясендә химик куркыныч объектлар тәкъдим ителмәгән.

ЯКИ:

Югары Акхужа авыл жирлеге территориясендә урнашкан химик куркыныч объектларга түбәндәгеләр керә:

– Югары Атказадан көньяк- көнчыгышка таба минераль ашламалар һәм агу химикатлары складлары (потенциаль куркыныч матдә: аммиак; зарарлану чикләре билгеләнмәгән).

Янгын куркынычы булган объектлар.

Территориядә янгын куркынычы булган объектларның булу нәтижәсендә, янгыннар һәм шартлаулар булып тора.

Заралы факторлар– ялкын, очкын, шартлау, удар дулкын, жылытылган һава, агулы продуктлар, төтен.

Нәтижәләре- кеше сәламәтлегенә зыян китерү, бина һәм корылмаларны жимерү яки зыян китерү; халык хужалыгына, әйләнә-тирә табигый мохиткә зыян китерү.

Хәвеф– хәтәрне киметү буенча чаралар- электр приборларын һәм электр челтәрләрен эксплуатацияләү тәртибен үтәү; янгын куркынычы булган объектларга караган предприятиеләр хезмәткәрләренең янгынга каршы инструктажы; ирекле янгын сагы оештыру; янмый торган матдәләр һәм материаллар куллану; янгынга каршы кагыйдәләрне һәм нормаларны үтәү.

Югары Акхужа авыл жирлеге территориясендә урнашкан янгын куркынычы булган объектларга:

– Югары Акхужадан көнбатышка таба ягулык-майлау материаллары складлары (потенциаль куркыныч матдә: нефть эшкәртү продуктлары; зарарлы йогынты чикләре билгеләнмәгән);

– Югары Акхужадан көньяк-көнчыгышка таба минераль ашламалар һәм агу химикатлары складлары (потенциаль куркыныч матдә: аммиак; зарарлану чикләре билгеләнмәгән) керә.

Радиацион-куркыныч объектлар

Радиацион-куркыныч объектлар булу нәтижәсендә, радиоактив матдәләр чыгару куркынычы булган аварияләр килеп чыга.

Зарарлы факторлар— ион нурланышлы радиоактив матдәләр чыгу яки чыгару.

Нәтижәләре кешеләрне, авыл хужалыгы хайваннарын һәм үсемлекләрен, халык хужалыгы объектларын, шулай ук әйләнә-тирә табигый мохитне ионизацияләүче нурланышны яки радиоактив пычратмауны булдыру.

Хәвефне киметү чаралары— дозиметрик һәм радиометрик контроль үткөрү, халык арасында йод профилактикасын үткөрү, пычранган жирне дезактивацияләү.

Югары Акхужа авыл жирлегә территориясендә радиацион-куркыныч объектлар юк.

Гидродинамик куркыныч объектлар

Территориядә гидродинамик куркыныч объектлар булу нәтижәсендә, гидротехник корылмаларның аскы фронты корылмаларының жимерелүе, катастрофик су басу зоналары барлыкка килү, шулай ук шламсаклагычлар ишелү нәтижәсендә токсик матдәләр белән зарарлану белән бәйле булган аварияләр килеп чыга.

Зарарлы факторлар— өзеклек дулкыны, су агымы.

Нәтижәләре- катастрофик су басу; кешеләрнең, авыл хужалыгы хайваннарының һәм үсемлекләренең үлүе; бина һәм корылмаларның жимерелүе яки зыян күрүе; житештерү яки транспорт процессын бозу; әйләнә-тирә табигый мохиткә зыян китерү.

Хәвеф— хәтәрне киметү буенча чаралар- ерып чыгу ихтималы булган территориядә торак биналар һәм икътисад объектлары төзелешен чикләү; жир асты суларын бетерү; ярларны ныгыту; дулкыннарның тизлеген киметергә сәләтле түбән катламлы урманнарны утырту.

Югары Акхужа авыл жирлегә территориясендә гидродинамик куркыныч объектлар юк.

Куркыныч йөк ташыган вакытта транспорттагы куркыныч хәлләр

Куркыныч йөк ташыган вакытта транспорттагы куркыныч хәлләргә түбәндәгеләр керә:

1. Куркыныч йөк ташыганда автомобиль транспортында мөмкин булган аварияләр

Зарарлы факторлар— транспорт чарасының бәрелү, яну; янгын куркынычы янаган йөкнең януы; шартлату куркынычы булган йөкнең шартлавы һәм януы; ташыла торган куркыныч химик йөкне төзү (тарту, искертү).

Нәтижәләре- травма алу һәм кешеләр үлеме, янгыннар, әйләнә-тирә мохитне пычрату, транспорт чараларына зыян китерү, ташыла торган йөкләрне юк итү.

Хәвеф— хәтәрне киметү чаралары- куркыныч йөкләрне ташу өлкәсендә норматив документлар таләпләрен үтәү, куркыныч йөк турында мәгълүмат бирү системаларын (мәгълүмат таблицаларын, авария һәм мәгълүмат карточкаларын) куллану, юл шартларын исәпкә алып, автотранспорт чараларының хәрәкәт тизлеген чикләү, махсус жиһазландырылган транспорт чараларын куллану, йөк ташу өчен махсус жиһазландырылган тара куллану.

Югары Акхужа авыл жирлегә территориясә өчен “Уланово – Каратун” транзит автомобиль юлы үтүгә бәйле куркыныч йөкләр ташыганда, шулай ук жирлек территориясендә ягулык-майлау материаллары һәм минераль ашламалар складлары, агу-химикатлар (потенциаль куркыныч матдәләр: нефть эшкәртү продуктлары, аммиак,

сыекландырылган газ, кислоталар һ.б.) урнашу сәбәпле, автомобиль транспортында аварияләр килеп чыгу мөмкинлеге хас.

2. Куркыныч йөк ташыганда тимер юл транспортында мөмкин булган аварияләр

Зарарлы факторлар— транспорт чарасының бәрелү, яну; янгын куркынычы янаган йөкнең януы; шартлату куркынычы булган йөкнең шартлавы һәм януы; ташыла торган куркыныч химик йөкне түгү (тарату, парга әйләндерү).

Нәтижәләре- травматизм һәм кешеләр үлеме, янгыннар, әйләнә-тирә мохитне пычрату, транспорт чараларына зыян салу, тимер юл жимерелү, ташыла торган йөкләрне юк итү.

Хәвеф-хәтәрне киметү буенча чаралар— куркыныч йөкләрне ташу өлкәсендә норматив документлар таләпләрен үтәү, куркыныч йөк турында мәгълүмат бирү системаларын куллану, махсус вагоннар һәм контейнерлар куллану, йөкләрне махсус эзерләү һәм төргәкләү, тиешле белгечләр тарафыннан йөкләр ташу юлында йөкләрне алып бару һәм саклау.

Югары Акхужа авыл жирлегә территориясә өчен “Түбән Вязов- Цильна” Горький тимер юлы участогы территориясә аша узган сәбәпле, тимер юл транспортында аварияләр килеп чыгу мөмкинлеге хас (потенциаль куркыныч матдәләр: газлар, нефть эшкәртү продуктлары, аммиак, хлор, пестицидлар һ.б.; зарарлы йогынты чикләре билгеләнмәгән).

3. Куркыныч йөк ташыганда су транспортында мөмкин булган аварияләр

Зарарлы факторлар— транспорт чарасының бәрелүе, януы; янгын куркынычы янаган йөкнең януы; шартлату куркынычы булган йөкнең шартлавы һәм януы; ташыла торган куркыныч химик йөкне түгү (тарату, парга әйләндерү).

Нәтижәләре- кешеләр һәм хайваннарның жәрәхәт алуы һәм үлүе, янгыннар, әйләнә- тирә мохитне пычрату, транспорт чараларына һәм гидротехник объектларга зыян китерү, ташыла торган йөкләрне юк итү.

Хәвеф— хәтәрне киметү чаралары- куркыныч йөкләрне ташу өлкәсендә норматив документлар таләпләрен үтәү, куркыныч йөк турында мәгълүмат бирү системаларын куллану, йөк ташу өчен махсус жиһазландырылган тара куллану.

Югары Акхужа авыл жирлегә территориясендә куркыныч йөк ташыган вакытта су транспортында аварияләр килеп чыгу ихтималы юк.

4. Куркыныч матдәләр ташыганда торбаүткәргеч транспортында мөмкин булган аварияләр

Зарарлы факторлар— куркыныч химик яки шартлаткыч матдәләргә ташлау яки басым астында шартлау.

Нәтижәләре- кешеләр һәм хайваннар травматизмы һәм үлүе, әйләнә- тирә мохитне пычрату, икътисадка зыян китерү.

Хәвеф— хәтәрне киметү буенча чаралар- торба үткәргечләрнең физик яки мораль искәргән участокларына вакытында ремонт, реконструкция һәм техник хезмәт күрсәтү, торбаүткәргечләрнең торышын мониторинглау системасын оештыру, торбаүткәргечләрне эксплуатацияләүнең технологик ысулларын куллану, торба үткәргечләрне коррозиядән саклауның нәтижәле ысулларын куллану.

Югары Акхужа авыл жирлегә территориясә өчен торбаүткәргеч транспортта куркыныч матдәләр ташыганда килеп чыккан аварияләргә юк.

Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының норматив хокукый актлары белән техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы янаган территорияләргә чикләре билгеләнмәгән.

Татарстан Республикасы Гражданның оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр Министрлыгы тарафыннан бирелгән белешмәләр (хат № 3428/Т-3-1-7 18.04.2018 ел), техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы янаган территорияләргә чикләре турында мәгълүмат юк.

8.3. Жирлек территориясендә биологик- социаль характердагы гадәттән тыш хәлләр чыганаclarы исемлеге

Биологик- куркыныч объектлар

Зарарлы факторлар- куркыныч биологик матдәләр таралу.

Нәтижәләре- кешеләрнең, авыл хужалыгы хайваннарының һәм үсемлекләренең биологик зарарлануы яисә үлүе; әйләнә- тирә табигый мохитнең биологик зарарлануы.

Хәвеф— хәтәрне киметү чаралары- санитар- гигиена һәм санитария- эпидемиология кагыйдәләрен, технологик һәм оештыру-техник таләпләрне үтәү; фармацевтика һәм микробиология сәнәгате предприятиеләренең торышын мониторинглау, житештерү процессларының технологик куркынычсызлыгын һәм мондый предприятиеләр җиһазларының эксплуатацион ышанычлылыгын арттыру.

Югары Акхужа авыл жирлеге территориясендә урнашкан биологик- куркыныч объектларга түбәндәгеләр керә:

- Азбаба авылыннан көнчыгышка таба биотермик чокыр;
- Карамасар авылыннан төньякка таба биотермик чокыр;
- Карамасар авылыннан көньякка таба биотермик чокыр;
- Югары Акхужа авылыннан төньякка таба себер язвалы үлән базы;
- Карамасар авылы янындагы себер язвалы үлән базы;
- Карамасар авылыннан көньякка таба себер язвалы үлән базы.

Йогышлы авыруларның табигый тупланмалары

Зарарлаучы факторлар- йогышлы авыру (патоген микроорганизмнар).

Нәтижәләре— эпидемия, эпизоотия, эпифитотия.

Хәвеф- хәтәрне киметү буенча чаралар— карантин, йогышлы авыруларны обсервацияләү, изоляцияләү, санитар һәм эпидемиологик күзәтчелекне үткөрү, территорияне санитар саклауны оештыру, эпизоотиягә каршы чаралар үткөрү, ветеринария- санитария күзәтчелеген оештыру.

Жирлек территориясендә йогышлы авыруларның табигый тупланмалары юк.

Биологик- социаль характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы янаган территорияләрнең чикләре, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының норматив хокукый актлары белән билгеләнмәгән.

Татарстан Республикасы Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр министрлыгы тарафыннан бирелгән белешмәләр (хат № 3428/Т-3-1-7 18.04.2018 ел), биологик- социаль характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы янаган территорияләр чикләре турында мәгълүмат юк.

8.4. Янгын куркынычсызлыгын тәмин итү буенча чаралар исемлеге

Янгын куркынычсызлыгын тәмин итү системасының торышы, шул исәптән янгын куркынычсызлыгын тәмин итү объектарының урнашуы турында белешмәләр 2.9 бүлегенең “Инженерлык инфраструктурасы һәм коммуналь хезмәт күрсәтү” 2 бүлекчәсендә китерелгән. “Жирлек территориясенең бүгенге торышына һәм кулланылышына анализ” томының генераль планы чараларын нигезләү.

Югары Акхужа авыл жирлеге территориясендә янгын куркынычсызлыгын тәмин итү чараларына түбәндәгеләрне кертергә кирәк:

- учактан читтә янгын таралуны чикләүне тәмин итә торган күләмле- планлаштырылган карарларны һәм чараларны куллану;
- эвакуация юллары, янгын чыгу системалары урнаштыру (янгын сигнализациясе җайланмалары һәм системалары);
- янгын куркынычлыгы классларыннан һәм ут куркынычы классларыннан тыш, биналарның һәм корылмаларның конструктив янгын куркынычлыгы классына һәм ут чыдамлыгы дәрәжәсенә туры килә торган төп төзелеш конструкцияләрен куллану;

- төзелеш конструкцияләренең ут чыдамлылыгы чикләрен арттыру өчен янгын саклау составларын (шул исәптән антипирен һәм утлы буяуларны) һәм төзелеш материалларын куллану;
- шартлатуга каршы саклау системаларын технологик җиһазлауда урнаштыру;
- янгын сүндерүнең автоматик һәм (яки) автоном җайланмаларын куллану;
- янгын саклау бүлекчәләре эшчәнлеген оештыру;
- янгын техникасының янгын урынына тоткарлыксыз керүен тәэмин итү;
- элемтә һәм янгын турында халыкка хәбәр итүне тәэмин итү;
- халыкны янгын куркынычсызлыгы чараларына өйрәтүне оештыру һәм янгын куркынычсызлыгы өлкәсендә пропаганда.

9. ТӨП ТЕХНИК- ИКТІСАДИ КҮРСӘТКЕЧЛӘР

Таблица 16

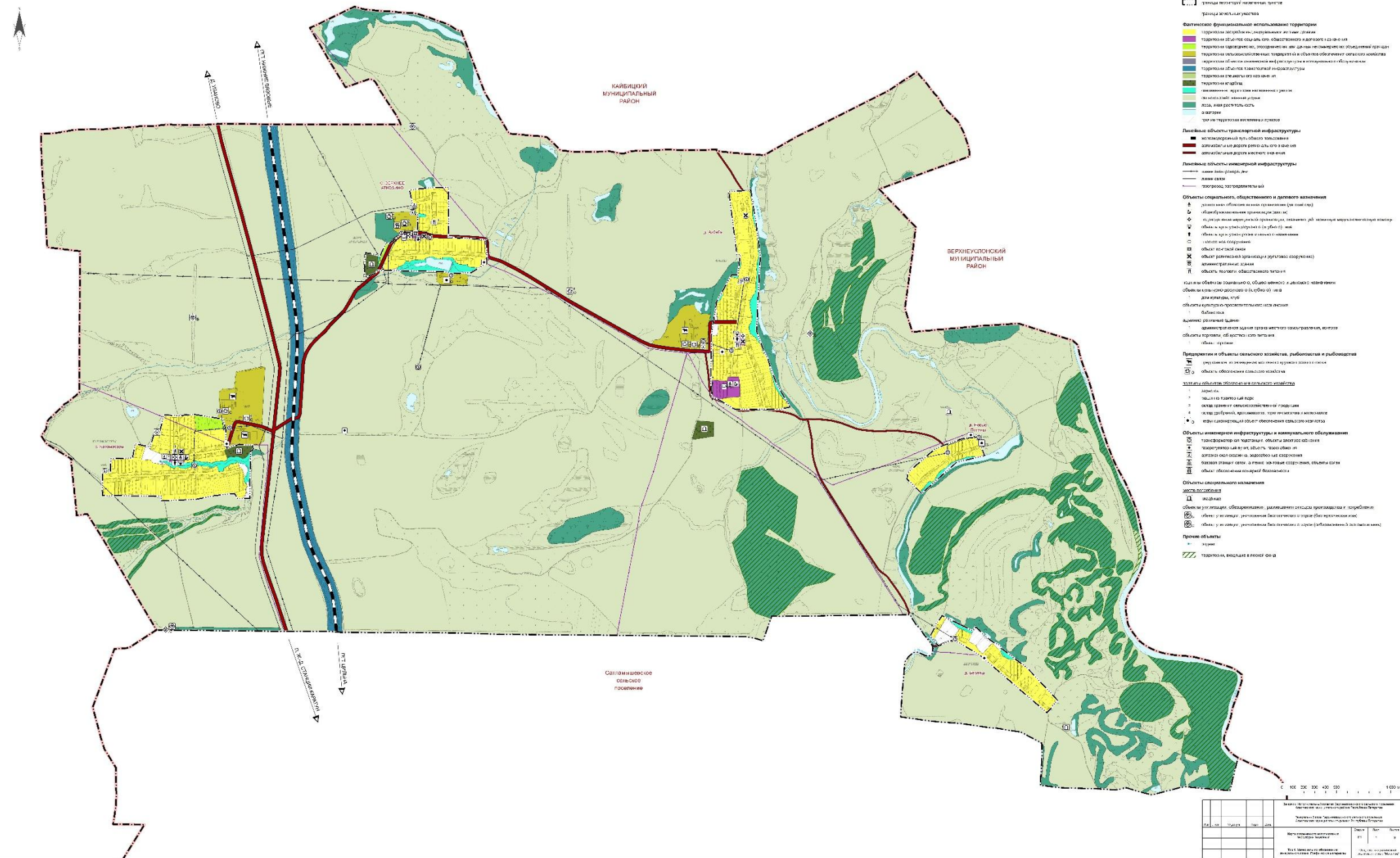
5!№ п/п	Күрсәткеч исеме	Үлчәү берәмлеге	Гамәлдәге нигезләмә	Исәп- хисап вакыты
1	Авыл җирлегенең мәйданы	га	4512,451	4512,451
2	Торак пункт территорияләренең мәйданы	га	235,995	230,876
	шул исәптән:			
	Югары Акхужа авылы	га	46,284	43,91
	Азбаба авылы	га	73,118	73,118
	Берләш авылы	га	24,225	24,225
	Карамасар авылы	га	76,899	74,155
	Яңа Алан авылы	га	15,468	15,468
3	Даими халык саны	кеше	742	742 *
4	Торак фонды күләме	мең кв.м	22,2	22,2 *
5	Территорияләр балансы **			
	шәхси торак йортлар төзелеше территорияләре	га / %	186,518 / 4,13	186,291 / 4,13
	социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектлар территорияләре	га / %	7,749 / 0,17	7,976 / 0,18
	гражданнарның коммерциягә карамаган бакчачылык, яшелчәчелек һәм дача берләшмәләре территорияләре	га / %	3,778 / 0,08	3,778 / 0,08
	авыл хужалыгы предприятиеләре һәм авыл хужалыгын тәэмин итү объектлары территорияләре	га / %	46,007 / 1,02	46,007 / 1,02
	инженерлык инфраструктурасы һәм коммуналь хезмәт күрсәтү объектлары территорияләре	га / %	0,32 / 0,01	0,32 / 0,01
	транспорт инфраструктурасы объектлары территорияләре	га / %	76,698 / 1,7	80,219 / 1,78
	махсус билгеләнештәге территорияләр	га / %	0,078 / 0,0	0,078 / 0,0
	зиратлар территориясе	га / %	8,12 / 0,18	8,119 / 0,18
	торак пунктларның яшелләнделгән	га / %	18,338 / 0,41	24,47 / 0,54

	территорияләре			
	авыл хужалыгы җирләре			
	сөрүлекләр	га / %	3640,772 / 80,68	3637,342 / 80,61
	көтүлекләр, печәнлекләр, ятмалар	га / %	19,162 / 0,42	19,164 / 0,42
	урманнар, башка үсемлекләр:			
	урманнар	га / %	281,267 / 6,23	281,267 / 6,23
	куаклыклар	га / %	147,592 / 3,27	147,592 / 3,27
	акваторияләр:			
	җир өсте су объектлары	га / %	65,459 / 1,45	65,457 / 1,45
	торак пунктларның башка территорияләре	га / %	10,593 / 0,23	4,369 / 0,1

* торак төзелеше территорияләре мәйданнарын арттыру буенча чараларның булмавына бәйле якинча күрсәткечләр күрсәтелде

** гамәлдәге нигезләмәдә территорияләр балансын исәпләгәндә факттагы функциональ файдалану территорияләре мәйданнары исәпкә алынды, исәп - хисап чорына-функциональ зоналар тәкъдим иткән планлаштырылган функциональ куллану территорияләре

ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ПЛАН ВЕРХНЕАТКОЗИНСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ АПАСТОВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
КАРТА СОВРЕМЕННОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТЕРРИТОРИИ ПОСЕЛЕНИЯ М 1:10 000

[illegible]

ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ПЛАН ВЕРХНЕАТКОЗИНСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ АПАСТОВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
КАРТА ПЛАНИРУЕМОГО РАЗМЕЩЕНИЯ ОБЪЕКТОВ МЕСТНОГО ЗНАЧЕНИЯ ПОСЕЛЕНИЯ М 1:10 000

